

EX LIBRIS

NORMA UND ALFRED WEISZ

H 4

A FARKAS

VIGJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

IRTA

MOLNÁR FERENC

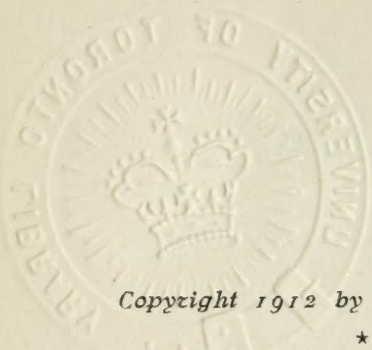
TIZEDIK KIADÁS

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

Copyright 1912 by Franklin-Társulat.

★

Fordítás joga minden nyelven fentartva.

★

Előadás joga fentartva.

L2Eur
M7276 fark

610094

4.7.55

Franklin-Társulat nyomdája.

SZEMÉLYEK.

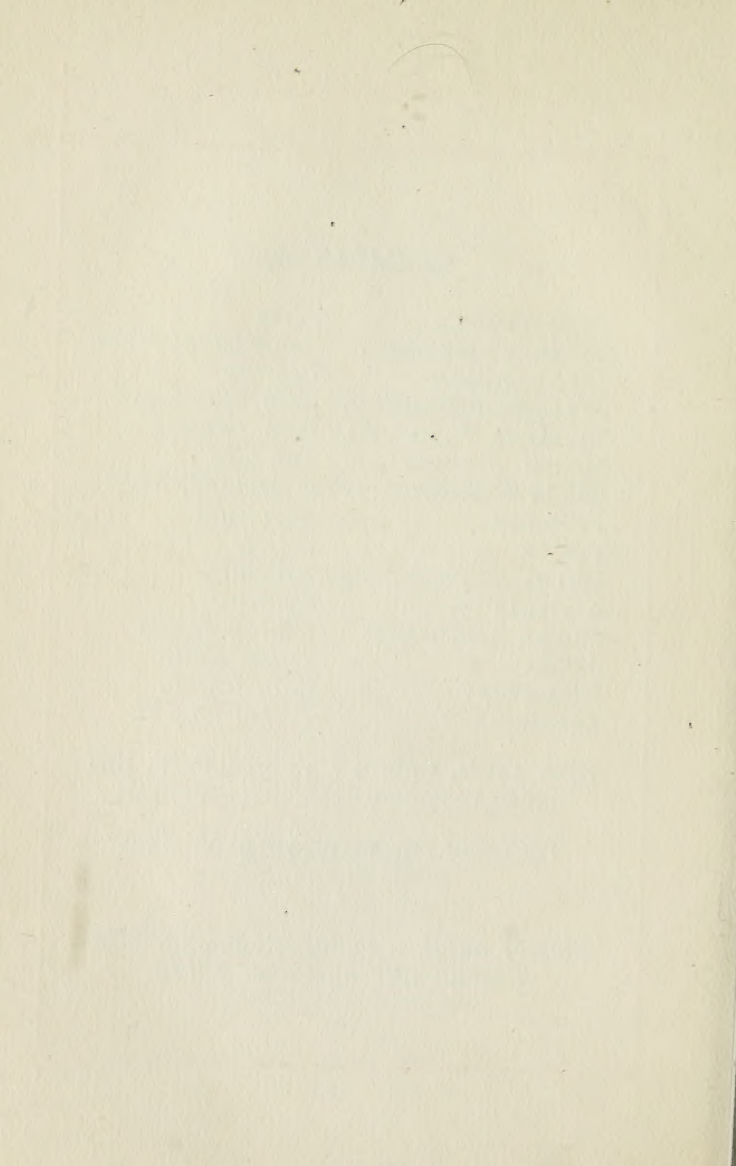
Dr. KELEMEN	Törzs
VILMA, A FELESÉGE	Gombaszögi Frida
SZABÓ GYÖRGY	Csortos
A KEGYELMES ASSZONY	Gerő Ida
RITTERNÉ, VILMA ANYJA	Bera Paula
MIKHÁL HADNAGY	Vándory
ZÁGON HADNAGY	Z. Molnár
FŐPINCÉR	Körmendi
PINCÉR	Csiszér
ITALOS	Erdélyi
A TITKÁR ÚR	Réthey
MICIKE MÉLTÓSÁGOS	Csatay Janka
JANIKA	Lakos Edith
KISASSZONY	Zala Karola
SZAKÁCSNÉ	P. Tárnoky G.

NÉGY LAKÁJ, GROOM A VENDÉGLŐBEN, KÉT
PINCÉR A VENDÉGLŐBEN, BÁLI ZENEKAR.

TÖRTÉNIK EGY ESTE NYOLCTÓL TÍZIG.

★

*Először adták a budapesti Magyar Szin-
házban 1912 november 9-ikén.*

ELSŐ FELVONÁS.

Előkelő budapesti szálló kisebbik étterme, kevés asztallal. A bejárónál pincérek álldogálnak. Este fél nyolc. Még nincs vacsoraidő. Hátral a sarokban Zágón és Mihál csöndesen beszélgetve ül. Előttük borospalackok. Más vendég nincs.

Mikor a függöny felgördül, kis szünet van.

ZÁGON. Barnakalapos, nagy tollas, kerekarcú, a Gerbaudnál. Az volt szép.

MIKHÁL *kis szünet után csendesesen.* Vékonyorrú, arisztokratikus, lesimitott hajú... a Nemzeti Színházban. Az volt szép.

ZÁGON. Barnakalapos, kerekarcú, a Gerbeaudnál.

MIKHÁL. Vékonyorrú, lesimitott, a Nemzetiben.

ZÁGON. Lesimitott orrú... nem volt szép.

MIKHÁL. Kerekorrú, az volt csunya. Lesimított hajú. Angyali.

ZÁGON. Ahova mégy itt Pesten. Villamosról leszáll. Szép. Fiakerre felszáll. Szép. Gerbeaudba, szép. Nemzetibe, szép. Lesimított orrú, szép. Mind szép. Meg kell itt bolondulni, öreg galiciailovaskebel.

MIKHÁL. Összetéped a szívemet evvel a Galiciával.

ZÁGON. Még csak egy hétig tart a jó élet. Aztán ... Csarozslau.

MIKHÁL. Szervusz, öreg lovaskebel.

ZÁGON. Szervusz. *Koccintanak.* Pincér!
A halk szóra pincér, főpincér, italos, odasiet. Két pincér a bejárónál marad, tovább ácsorog. Groom a ruhatárból néha bejön a küszöbig, megint kísétál.

ZÁGON. Van Mumm Cordon Rouge Drapeau Americain?

PINCÉR. Van kérem.

ZÁGON. Nem közönséges Cordon Rouge, hanem olyan Cordon Rouge, amelyiken kis amerikai zászló van. Ez még keserűbb, mint a rendes Cordon Rouge.

FŐPINCÉR. Olyan nincs, kérem. Hanem, ha méltóságos uram parancsol Clicquot Extra Secet, sárga vignettával.

MIKHÁL. Ayala Extra Dry?

FŐPINCÉR. Nagyon sajnálom.

MIKHÁL. Georges Goulet Grand Vin Brut 1884?

FŐPINCÉR. Nagyon sajnálom.

MIKHÁL. Perrier Jouet Carte Blanche 1883? Nagyon sajnálja.

FŐPINCÉR *szerényen*. Clicquot Extra Sec... sárga vignetta.

ZÁGON. Hozza.

FŐPINCÉR. Igenis méltóságos uram. *Pincérhez*. Sárga vignettás Clicquot.

PINCÉR *italoshoz*. Sárga vignettás Clicquot.

ITALOS. Sárgavignettás Clicquot.

Libasorban siet mind a három a bejáró felé.

ZÁGON. Halt. *Megállnak*. Ásványvizet is.

FŐPINCÉR. Üveg Krondorfit.

ITALOS *el. Szünet*.

ZÁGON. Barnakalapos, nagytollas, kerekarcú, angyal.

MIKHÁL. Simahajú, vékonyorrú, Nemzeti. Angyal.

ZÁGON. Az is angyal. *Szünet.*

MIKHÁL. Igen. Hát azt nem is mondtam végig. Azt mondja neki az Ali: Kérlek főhadnagy úr, neked itt választanod kell. Azt mondja: ez a Rosenbaum nem ad neked egy vörös krajcárt se többet, mert te már egyszer mellbelőtted magadat és az ilyen huszártiszt neki nem kuncsaft, mert azt mondja, hátha megint mellbelövöd magadat és el is találsz a melledet. Érted?

ZÁGON. Értem. Ő persze rögtön...

MIKHÁL. Nem rögtön. Várj. Nem rögtön.

ZÁGON. Kérlek.

MIKHÁL. Kérlek. *Szünet.* Azt mondta: gondolkozom negyvennyolc órát. És két napig fiakkerezett pénzért éjjel-nappal és egész Pesten nem tudta azt a húszezer koronát felhajtani és akkor harmadnap elment Alihoz és azt mondta: jól van, nem bánom, elmegyek a Kleebergerhez ebédelni. Akkor kapott egy

meghívást a báró Kleebergertől ebédre és délután báró Kleeberger Ármin zsírálta neki a húszezer koronás váltót és másnap megvolt a pénz.

ZÁGON. Szomorú volt?

MIKHÁL. Nem, Kleeberger bácsi franciául beszélt velem.

ZÁGON. Mit mondott neki?

MIKHÁL. Azt mondta: gróf úr, les affaires sont les affaires, maga még egyszer fog nálam ebédelni, de akkor a kereskedelmi miniszter is itt lesz. Ez megér nekem húsz ezrest. *Italos hozza a vödört és a pezsgőt és a két másik pincérrel kinyitja, tölt, visszamegy a bejáróhoz.*

ZÁGON *ez alatt.* Hisz akkor a gróf el se adta magát.

MIKHÁL. Na... na...

ZÁGON. Két ebéd? Azt hittem, a lányt kell elvenni.

MIKHÁL. Várd meg az esti vonatot. Szervusz. *Koccintanak.*

ZÁGON. Szervusz. *Isznak.* Barnakalaposkerekarcú érzéki szemekkel.

MIKHÁL. Lesimitott.

ZÁGON. Alinak volt valami spanyol nője.

MIKHÁL. Oterita.

ZÁGON. Oterita.

MIKHÁL. Azt levitte a birtokára. Akkor még volt neki vagy nyolcszáz holdja és . . . *Kelemen és Vilma megjelenik a bejárónál. A hadnagyok odanéznek, majd suttogva folytatják a beszélgetést. Pincérek és groom elszedik és kihordják Kelemen és Vilma felsőruháit, Vilma kalapban marad.*

FŐPINCÉR *a hátsó, másik sarokasztalra mutat.* Talán ide parancsol a kályha mellé?

KELEMEN *megtörli és felteszi cvikkerjét.*
Nem.

VILMA. Miért nem? Az jó hely.

KELEMEN. Nem. Ott meleg van *hátat fordít idegesen a tiszteknek és előresiet.* Ide ülünk. *Leül.*

VILMA *szintén leül.* Megvárhattad volna fiam, amíg én leülök.

KELEMEN. Hát nem vártam meg, fiam, amíg leülsz. Igen?

VILMA. Jenő . . .

KELEMEN. Kérem az étlapot.

PINCÉR *miközben átadja.* Talán előételnek Oeuf Cardinalt rákszósszal, vagy egy szép Fogas Mornyt, Lazac Sauce, Verte, vagy hors d'oeuvres . . .

KELEMEN. Kérem, bizza csak rám.

PINCÉR. Kérem.

KELEMEN. Mit akarsz, fiam. Oeuf Cardinal, Oeuf Rotschild, Oeuf Metternich, Fogas à la Morny, Saumon froid Sauce Verte, Hors d'oeuvres variés.

VILMA. Köszönöm fiam, nem kell semmi, nem vagyok éhes.

KELEMEN. Nem vagy éhes?

VILMA. Nem eszem.

KELEMEN *visszaadja az étlapot.* Majd jöjjön később, kérem, őnagysága most . . . *ott áll az italos.* Két pohár sört hozzon. *Pincérek el.*

ZÁGON. Barnakalapos, érzéki arcú, tündéri.

MIKHÁL. Lesimitott.

ZÁGON. Barnakalapos.

MIKHÁL. Lesimított. *Koccintanak.*

KELEMEN *idegesen arra fordul, aztán vissza.* Szóval most itt a vendéglőben truccolsz velem és a pincér előtt azt mondd, hogy nem vagy éhes, mert elvettem az étvágyadat.

VILMA. Ideges vagy, Jenő. Nagyon ideges vagy.

KELEMEN. És az idegességemet azzal kúrálod, hogy a vendéglőben truccolsz a pincérek előtt.

VILMA. Kérlek, hozass, amit akarsz, és bocsáss meg, ha illetlen voltam. *Kis szünet.* Jenőkém, az isten áldjon meg, hiszen a kocsiban már egész nyugodt voltál és most megint kezded . . . hát hogy birjam én ezt? *Italos hozza a söröket.*

KELEMEN. Mondja az éthordónak, hogy hozzon kétszer hideg lazacot, de mártás nélkül.

ITALOS. Igenis nagyságos uram. *El.*

KELEMEN *idegesen, kurtán.* Mert ha én azt mondom, fiam, hogy nem akarok oda hátraülni a feleségemmel részeg

huszártisztek közé, akkor neked nem szabad a pincér előtt azt kérdezned, hogy «miért nem?» és azt mondanod, hogy az nagyon jó hely. Mert én nem állhatok oda előadást tartani neked arról, hogy két bepezsgőzött huszártiszt szomszédsága nem jó hely neked és ha jó hely neked, édes angyalom, hát nem jó hely nekem. Nagyon sajnálom.

VILMA. Hála istennek, hogy már vadidegen huszártiszttel gyanúsítasz... pláne kettővel egyszerre... azt hittem, hogy még mindig Balsay Pista miatt vagy ideges.

KELEMEN. Igenis, Balsay Pista miatt is ideges vagyok és a két huszártiszt miatt azért vagyok a kelleténél idegesebb, épen mert Balsay Pista miatt ideges vagyok.

VILMA *kedvesen a keze után nyúl.* Jenő-kém... nekem tulajdonképen boldognak kellene lennem, hogy ilyen nagyon szeretsz... de...

KELEMEN. De?...

VILMA. De egy kicsit sok. Egy kicsit nagyon.

KELEMEN. Én nem gyanúsítalak, én nem féltetek, mert tudom, hogy tisztességes vagy és nincs benned romantika, hála istennek. De fenntartom magamnak a jogot, hogy ideges legyek, mint férfi, ha nőcsábászokat látok a közeledben.

VILMA. Nőcsábászokat . . .

KELEMEN. Mert én nem vagyok nőcsábász. Én nem tudok konkurrálni.

VILMA. De neked nem is kell. *A kezét fogja az asztalon.*

KELEMEN. Én nem vagyok szellemes. Én nem vagyok fess.

VILMA. Dehogyanem.

KELEMEN. Én nem vagyok daliás. Én nem vagyok táncos.

VILMA. Sohse kértelek, hogy táncolj.

KELEMEN. Én nem vagyok egy frakk. Én nem vagyok egy nyakkendő. Én egy tisztességes ember vagyok. Ereszd el a kezemet.

VILMA. Jaj de szigorú valaki.

KELEMEN. Ereszd el a kezemet, kérlek. *Hozzák az ételt.*

VILMA *miközben a pincérek tányért, ételt adnak.* Hány órákor megyünk a kegyelmes asszonyhoz ?

KELEMEN. Ráérünk fél tizenkettőkor. Most itt eszünk valamit, én otthon még dolgozom egy órát és tizenegykor kocsit hozatunk.

VILMA. Nem lesz az korán ?

KELEMEN. Nem. *Szünet.* Elaltatjuk a gyereket, átöltözől.

VILMA. Jó. *Pincérek el.*

VILMA. Mit csináltál te, ha valami széles, ábrándos asszonyka volna a feleséged és nem ilyen száraz és korrekt nő ?

KELEMEN. Hát ez mi ?

VILMA. Minek mondod te nekem, hogy ott huszártisztek így, meg huszártisztek úgy... *eszik.*

KELEMEN. Mért ?

VILMA. Ha nem szólsz, meg se látom őket. Mért húzod te alá nekem a tiszteket ?

KELEMEN. Aláhúzom a tiszteket. Jól van, fiam.

VILMA. Tudod, hogy borzadok a hiú férfitől. Katonára meg rá se tudok nézni. Te látod meg helyettem őket.

KELEMEN. Nekem nem kell, hogy magyarázzad, hogy ez beteges dolog. Én ezt tudom. A Társadalomtudományi Szemlébe jobban meg tudnám írni ezt a betegséget, mint ahogy te elgondolod. De hát mit csináljak, ha ez a bajom.

VILMA. Gyógyulj meg, Jenőkém.

KELEMEN. Kérlek. Holnap elkezdem a kúrát.

VILMA. Az istenért... csak ezt a gúnyos hangot hagynád.

KELEMEN. Na hallod fiam... én beismerem, hogy bolond és féltékeny vagyok... és te még azt se engeded meg nekem, hogy fölötte álljak a bajomnak és tudjam, mi a betegségem?

VILMA. Csak jobban belelovagolsz, Jenőkém, ok nélkül. Amit a kocsiban nekem csináltál amiatt a Balsay miatt...

KELEMEN. Miért csináltam? Gyöngeségből. Érted megyek egy zsúrra, fiam,

ELSŐ FELVONÁS.

és látom, amikor egy ilyen nyak-
kendő... te... ahogy az melletted ült...
ahogy nézett téged, mielőtt én meglát-
tam... és ahogy rám nézett... Voltam
én is Balsay Pista, mielőtt megnősültem.
Tudom én, mi az. Jön a férj.

VILMA. Nézd, te gyerek. Miért állok én
egyáltalán szóba Balsay úrral.

KELEMEN. Tudom is én.

VILMA. Nagyon jól tudod. A bérlet
miatt. Nem, fiam ez igazságtalan. Te
bérelni akarod a püspöki birtokot, Balsay
úr a püspök ügyvédje, én, akit elkerül-
nek a férfiak a ridegségem miatt, ez
egyszer kedves vagyok Balsay úrhoz és
te azt mondod: rám néz... és rád
néz... és jön a férj... Jenő, hogy én
ezt a te bolond beszédeidet ilyen nyu-
galommal tűröm...

KELEMEN. Tűröd? Nahát drágám, akkor
beszéljünk magyarul. Miért megyek én
ma a kegyelmes asszony estélyére?

VILMA. Jól van, jól van.

KELEMEN. Nem, most felelni fogsz.

A FARKAS.

VILMA. Fiacskám, nézd . . . vendéglőben vagyunk, ne izgasd itt magad. Egyél nyugodtan.

KELEMEN. Miért megyek én ma a kegyelmes asszony estélyére ?

VILMA. Egyél fiam, minden úgy van ahogy te mondod.

KELEMEN. Ne anyáskodjál velem, mert itthagynom az ételt, fölkelek és hazamegyünk.

VILMA *türelemmel megadja magát.* Hát jó. Mire feleljek ? Miért még az estélyre ? Azért még az estélyre . . .

KELEMEN. Nem édesem. Erre majd én felelek, mert látom, hogy nem az igazat akarod mondani.

VILMA. Ezt is látod ?

KELEMEN. Látom. Légy nyugodt. Azért megyek az estélyre, mert a kegyelmes asszony a püspök húga. És mert az attasé ma megjön Bécsből és mert a kegyelmes asszony meg az attasé együtt fogják rábeszélni a püspököt, hogy a négyezer holdat nekem és a Leviczkynek adja

ELSŐ FELVONÁS.

bérbe. Miért kell nekem a négyezer hold ?

VILMA *nagy szeretettel.* Drága szívem . . . tudom.

KELEMEN. Miért kell nekem a négyezer hold ? Mert ha ma megkapjuk, holnap tovább adjuk és kétszáznegyvenezer koronát kapunk érte. Ennek a fele dr. Leviczkyé, a fele az enyém. Százhúszezer korona. Minek nekem ez a százhúszezer ?

VILMA. Jenőkém, ezek figyelnek, beszélj csöndesebben.

KELEMEN *csöndesebben.* Minek nekem a százhúszezer, mikor én harmincezer koronát keresek és mikor mi abból szerényen és boldogan meg tudunk élni ?

VILMA. A gyerekednek gyűjtöd, fiam.

KELEMEN. Hát mondjak neked valamit ? Nem a gyerekemnek gyűjtöm. A gyerekem fiú és éljen meg, ahogy tud. Én se örököltem az apámtól.

VILMA. Jenő . . . hogy mondhatsz illet.

KELEMEN. Így, ahogy mondtam illet. Én a pénzt neked akarom. Na. Neked.

VILMA *szemlesütve*. Tudom.

KELEMEN. Nahát, ha tudod, annál jobb. És én már mondtam neked százszor . . . én nem vagyok szellemes, én nem vagyok szép, én nem vagyok energikus és daliás . . . én nem tudok az én asszonyomnak, az én babámnak, az én szeretőmnek, az én feleségemnek egy forró szerelmi vallomást kivágni, amitől felgyulladjon a szeme és száznegyvenet verjen a pulzusa . . . én ki fogok vágni a babámnak egy pár százezret és ebből fogok csinálni két év alatt a babámnak egy milliót . . . mert valamit csak kell adnom neki, az életemmel nem érsz semmit, mert az én száraz életem nem asszonyinak való, hát lesz egy milliód. Egy milliód lesz, édesem. Ez az én vallomásom. Ezért megyek én ma a kegyelmes asszony estélyére . . . és nem az amerikai baritonista énekéért . . . nagyságos asszonyom, ha épen tudni akarja. *Eszik*.

VILMA. Most tegyem le a villát . . . áll-

jak fel . . . és csókoljalak meg a szádon . .
a szádon . . .

KELEMEN. Nem kell, édesem. Meg kell
várni a milliót. És nem kell olyan közel
ülni Balsay Pistához.

VILMA. Mint a gyerekek . . .

KELEMEN. Mint a gyerekek. *Eszik.*

VILMA. Közel ültem hozzá . . .

KELEMEN. Közel. *Szünet.*

VILMA. Ő ült közel hozzám.

KELEMEN. Az mindegy. *Szünet.*

ZÁGON. Szervusz.

MIKHÁL. Szervusz. *Koccintanak.*

Kelemen idegesen kapja fel a fejét.

VILMA *hirtelen, hogy eltérítse a figyelmét.*
Most meg azt hiszem . . . mondd . . . nem
lesz késő fél tizenkettő ?

KELEMEN. Nem. Az attasé az expresz-
szel jön tizenegykor. Nekem pedig csak
ő kell az egész estélyből. Engem nem
érdekel a Hamlet-opera a házi szin-
padon. Nem megyek én oda mulatni.

VILMA. Én se.

KELEMEN. Dehogy nem. Ahol téged lát-

nak. ott téged néznek. És ahol téged néznek, ott te mulatsz.

VILMA *sóhajt*. Mirt irt dr. Leviczky Temesvárról?

KELEMEN. Semmit.

VILMA. Vastag ajánlott levelet kaptál tőle.

KELEMEN. Hát akkor tudod.

VILMA. Nem szoktam elolvasni a leveleidet.

KELEMEN. Ez célzás? *Leteszi a villát.*

VILMA *hirtelen*. Nem, nem, nem, nem. Jesszuskám . . . nem volt célzás, bocsánatot kérek, véletlenül mondtam . . .

KELEMEN *vésztojóslóan*. Mert egyszer felbontottam egy leveledet.

VILMA. Azt már rég elfelejtettem.

KELEMEN. Nem tagadtam akkor se. Nem érdelek ilyen gúnyos célzásokat. Férfiírás volt, hát felbontottam. Miért bontottam fel? Mert féltékeny vagyok. Arról nem tehetek, hogy a levelet a szűcs írta egy muff miatt. Nem hazudtam, nem voltam nevetséges. Bevallottam.

ELSŐ FELVONÁS.

VILMA. Soha nem fogod nekem elhinni, hogy ez most nem akart célzás lenni.

KELEMEN. Már el is hittem. Kérlek, mit kérdeztél?

VILMA. Hogy mit írt az üzlettársad, dr. Leviczky, Temesvárról.

KELEMEN. Kérlek. Parancsolj velem. Azt írta, hogy még egyszer figyelmeztet, menjek el az estélyre, mert az attasé csak erre az egy estére jön le Bécsből és hogy ő az egyetlen ember, akinek a püspökre befolyása van. A püspök imádja ezt az öccsét és ha a huga, a kegyelmes asszony valamit akar tőle, az is előbb az attaséhoz fordul. Hát ezzel beszéljek okvetlenül. Baráti szeretettel üdvözöl és feleséged önagysága kezét csókoltatja, igaz híved, dr. Leviczky Károly, Temesvár, 1912. február négy. Meg vagy elégedve?

VILMA. Köszönöm.

KELEMEN. Szívesen.

VILMA *évódvé*. Nem... én doktor Leviczkynek köszönöm a kézcsókját.

KELEMEN. Ne tréfálgaj velem, kérlek, nem vagyok abban a hangulatban.

VILMA. Ideges vagy.

KELEMEN. Ideges vagyok. Ezt úgy mondom, mintha bűn volna. Pedig éppen úgy betegség, mint egy fogfájás, azzal a különbséggel . . .

VILMA. Hogy a te fogad *nekem* fáj.

KELEMEN. Ez az. Én egy logikus fej vagyok és te egy szellemes asszony vagy. Ez is egy pont, ahol te érdekesebb vagy, mint én és ahol én a magam férfi-eszével szürke maradok. Drágám . . . tudom, hogy különb vagy nálam. Ez az én nagy bajom. Na, mondj megint valami szellemeset. Főzz le megint. Alázz meg.

VILMA *sóhajt*. Mondd . . . Leviczky bizik abban, hogy megkapjátok a bérletet ?

KELEMEN. Úgy bánasz velem, mint a kisfiaddal. Most beszéljünk megint bérletről, mert már idegeskedtem. Jó. Igen. Bizik benne.

VILMA. A kegyelmes asszony mit mondott ?

KELEMEN. Hogy nehéz a dolog, mert huszonegy pályázó van, de megkapjuk, ha az attasét is meg tudjuk nyerni.

VILMA. Leviczky nem jön Pestre?

KELEMEN. Nem. Majd küld egy bojtárt az irodámba, ha komoly lesz a dolog. Parancsolsz még valamit?

VILMA *mosolyogva*. Hogy mondtad? *Ér- zéssel*. Mint a kis fiammal... úgy bánok veled?

KELEMEN. Ne legyünk szentimentálisak, kérlek.

VILMA. Hát szabad veled másképp bánni? Hát nem olyan vagy, mint a gyerek? Durcás vagy, kedves vagy, megható vagy?

KELEMEN. Abbahagyjuk ezt, kérlek, igen?

VILMA... és ha tudnád, milyen kedves és ártatlan vagy ezzel az egész milliós terveddel... ezt csak én tudom és ha most nem itt ülnénk... és valami fogja itt a torkomat... olyan kedves, kedves, kedves vagy... és olyan az ar- cod, mint egy kis fiué... és olyan büszke

vagy, hogy engem gazdaggá teszel . . . és és . . . *leteszi a villát* nem megy le most már egy falat se a torkomon, te drága fiú, te . . . ha most egy szót szólsz, sírva fakadok.

KELEMEN *zavartan forgolódva a helyén.*
Kérem . . . valami gyümölcsöt hozzon

PINCÉR. Barack, szőlő, körte . . .

KELEMEN *másfelé gondol.* Igen.

PINCÉR *vár, majd halkán.* Melyiket parancsolja?

KELEMEN. Hát mért nem mondod, fiam, hogy mit akarsz.

VILMA *megfogja a kezét.* Nem kell, fiam semmi.

KELEMEN *elhúzza a kezét.* Kérlek . . . hát . . .

VILMA *tréfás ijedelemmel.* Körtét, körtét, körtét, körtét. *Pincér el.* Bocsánat, körtét.

KELEMEN. *azt hiszi, hogy még a háta mögött áll a pincér.* Körtét. *Látja, hogy már nem volt ott senki, zavarba jön a komikus helyzet miatt.* Most ne vess ki.

VILMA. Jól van, jól van kérem. Na . . .

ELSŐ FELVONÁS.

kissé vidámabb arcot kérek. Ha most vidám arcot tetszik vágni, elengedem a milliót. Nem kell.

KELEMEN. Dehogyan nem kell.

VILMA. Ezt komolyan mondod?

KELEMEN. Komolyan.

VILMA. Tudniillik, mert nekem *komolyan* nem kell.

KELEMEN. Dehogyan nem kell. Nem ismered te az asszonyokat.

VILMA. Az lehet. De magamat ismerem.

KELEMEN. Ma. Most. De én tudom, mi lesz az ilyen szerény és házias asszonyból huszonkilenc éves korában. Ez az, fiam, ez az, amiért én téged ide . . . *mozdulattal illusztrálva* . . . akarlak kötni. És mert mással nem tudlak, a millióval.

VILMA. Minek engem megkötni, mikor én nem akarok elmenni?

KELEMEN. Ma.

VILMA. Holnap se.

KELEMEN. Holdapután.

VILMA. Most én mindi mondhatnám, hogy «nem» és te mindig a következő

napot mondanád. És így ülhetnénk itt ezer évig.

KELEMEN. Ha közbe nem jönne valaki.

VILMA. Ki?

KELEMEN. Valaki.

VILMA. Már megint?

KELEMEN. Igen.

VILMA. Azok a bizonyos regénybeli asszonyok most kacérkodnának veled. Kínoznának. De én ezeket utálok, nekem nem kell semmi szerelmes romantika, én egy tiszta asszony és feleség és anya vagyok. Én meg akarlak győzni arról, hogy semmi okod a félelemre. Ki jöhetne? Miféle ember jöhetne? Ki? Ki?

KELEMEN. Valaki, akiben megvan minden, ami belőlem hiányzik. A pöreimmel meg a szociológiámmal én nem... Valaki, akiben van... erő, vagy... modor... vagy... testi szépség... Nem, fiam, én olyan férj vagyok, aki tudja.

VILMA. Mit tud?

KELEMEN. Hogy csak férj. Én tudom, mi a férj. Az asszony a házasságban foly-

ELSŐ FELVONÁS.

ton hiányokat érez. És ezeknek a hiányoknak az összessége a férj. — Aztán jön valaki.

VILMA. Te valami bizonyos emberre gondolsz?

KELEMEN. Nem, nem.

VILMA *szelid mosollyal*. Hát ki?

KELEMEN. Tudja isten. Egy idegen. Aki most még nem is tudja, hogy jön.

VILMA. Te valami bizonyos emberre gondolsz?

KELEMEN. Nem. Valakire, aki jön.

VILMA. Ha jön, nem kell.

KELEMEN. Most. De talán ha holnap jön, holnapután már kell.

VILMA. Neked nem elég négy esztendei asszonyi pályám. Az én nyugodt hűségem. Hogy otthon ülök. A kis fiam.

KELEMEN. Ez a négy év, drága gyermekem, csupa ilyen napokból van összerakva, mint a mai. Én nyugodt nem leszek soha.

VILMA. Rossz napod van.

A FARKAS.

KELEMEN. Minden napom rossz. A mai csak rosszabb.

VILMA. Balsay ur miatt. A tiszt urak miatt.

KELEMEN. Minden . . . léhűtő szebb párod volna mint én.

VILMA. Ne dicsérd őket. Ha nem volnék az, aki vagyok, még figyelmessé lennék rájuk.

KELEMEN. Most bántani akarsz?

VILMA. Nem. Tanítani akarlak..

KELEMEN. Hiába.

VILMA. Jenő. Nekem nem kellene a huszártisztek.

KELEMEN. De kellene. Csak becsületességből nem nézel rájuk.

VILMA. Hát miből ne nézzek rájuk? — Te olyan makacs vagy az ilyen rossz napjaidon Jenő, hogy azt kell hinnem van valami, amit évek óta titkolsz előttem . . . ami . . .

KELEMEN. Nincs semmi.

VILMA. De van.

KELEMEN. Nincs. Ez a betegségem.

ELSŐ FELVONÁS.

VILMA. És ez most örökké így lesz? Egyre rosszabbul? Váljunk el?

KELEMEN. Nem tudom.

VILMA. De hát mit csináljak? Csúfítsam el magam?

KELEMEN. Én vagyok a hibás. Nekem egy szelid, kedves, csacsi, nálamnál kisebb természetű, szegény polgári lányt kellett volna elvennem, aki bennem féltent látott volna. Vagy a szakácsnémat. Nem ilyen érdekes... szép... eszes... Viszont, ha nem lettél volna ilyen, nem vettelek volna el.

VILMA. Na látod.

KELEMEN *nagyon idegesen, de nekidurálva magát.* Te. Hát most vessünk ennek a vitának végét. Jó? Én mondom neked valamit, aztán mára legyen vége. Érts meg. Mikor otthon ülök veled és a kis fiammal, akkor vannak boldog félóráim. Akkor minden szép és jó. De ha kihozlak a világba... ha elviszlek valahová... akkor a legnagyobb martiriumot kínlódom végig. Mikor mutogatlak az utcán.

társaságban, színházban, mikor az a sok éhes hím mustrál, vetkőztet, bepiszkol a gondolatával... akkor rettenetes az én életem. Mert akkor hiába vagy az a reális... izgalom nélküli... nyugodt, okos... becsületes nő... akkor... olyan vagyok akkor... Te. Az én nagyapám mesélte nekünk sokszor, hogyan menekült ő negyvennyolcban az oláhok elől. Az... ez jár az eszembe ilyenkor mindig. Magamat látom. Jöttek az oláhok... kaszával... gyilkolni, rabolni. A nagyapám ezt megtudta előre... mindenét eladta, pénzzé tette és egyetlen egy zsák arannyal menekült el éjnek idején a falujából. Elmesélte, hogy ment. Éjjel ment... egy nagy erdőn keresztül... mindig eszembe jut, ahogy mesélte... megy az erdőn... megy az úton... egy ág recseg a lába alatt, megijed és magához szorítja a kincsét... pedig csak ág volt... nem rabló. Egyszerre zörren a lomb... és egy árny, egy semmi, de mintha megmozdulna a bokor... és ott,

ELSŐ FELVONÁS.

a sötétben . . . a fák közt . . . mintha látna valamit . . . hangosan kezd verni a szíve . . . a lélegzete megakad . . . megáll . . . figyel . . . ott jön valaki.

Ahogy ezt izgatottan, mozdulatokkal kísérve mondja, az utolsó szóra abból az irányból, amerre mutat, nesztelenül belép és megáll Szabó György.

Kelemennek torkán akad a szó. Farkasszemet néz a mereven álló Szabóval.

Szabó némán meghajol előbb Vilma felé, aztán a tiszték felé. Mindezek néma meghajlással viszonzozzák az üdvözlést. Szabó lassan a Kelemenékével szemben levő asztalhoz megy és leül, szemben Vilmával.

Kelemen eszik és hallgat.

VILMA. Mért nem mondod tovább?

KELEMEN. Látod . . . hogy eszem, fiam.

Szünet.

SZABÓ. Étlapot kérek. *Szünet.*

VILMA. Nos, és aztán . . . mondd. Jön valaki . . .

KELEMEN. Semmi, fiam. A nagyapám szokta ezt mesélni. Ez . . .

olyan . . . hasonlatnak indult. Úgyis tudod. *Eszik.*

VILMA *szelid tréfával.* Csak azért kér-dem, hogy tudjam . . . mert aggódom a szegény nagyapáért . . . tényleg jött valaki, vagy csak ő hitte? *Szünet.* Jött valaki?

KELEMEN. Igen. Jött valaki. És köszönt neked. És én nem ismerem. *Szünet.*

SZABÓ *a pincérhez.* Jó, nem bánom, hoz-zon amit akar, de gyorsan, mert éhen halok.

KELEMEN. Jött valaki. És köszönt ne-ked. És hangosan beszél, hogy odafigyelj. És én nem ismerem.

VILMA *Szabóra néz.* Mit törődöl vele?

KELEMEN. Te törődöl vele, mert te né-zed. *Kis szünet.* Más, kurta, komor hangon. Ki ez az ember?

VILMA. Azt én, fiam, mindjárt meg-mondtam volna, ha tudnám a nevét. Azt tudom, hogy lánykoromból ismerem. Te-mesvárról . . . a bálokról . . . de a nevére már nem emlékszem.

ELSŐ FELVONÁS.

KELEMEN. Én még az arcára is emlékszem.

VILMA. Te? Honnan?

KELEMEN. Az albumodból. Ott van egy csoportkép, amire ez van írva: «Temesvári tenniszverseny győztes csapatja». Azon a képen rajta vagy te, Mariska és két fiatalember. És ez az úr itt az egyik fiatalember.

VILMA. Az meglehet . . . de a nevét már nem tudom.

SZABÓ *a pincérhez, aki ételt hoz neki.*
Mi ez?

PINCÉR. Paradicsom.

SZABÓ. Vigye vissza. Nem tudom enni a paradicsomot. Csináltasson két darab filét francia salátával.

KELEMEN. Nem tudja enni a paradicsomot. Erről sem ismersz rá?

VILMA. De Jenőkém.

KELEMEN. Gondolkozzál egy kicsit. Ki az, aki mikor nálatok ebédre volt híva, nem ette a paradicsomot. Gondolkozzál egy kicsit.

A FARKAS.

VILMA. Nem érdemlem meg ezt a gunyolódást. Száz ilyet ismertem, száz ilyennel táncoltam Temesvártt . . . Honnan tudjam, hogy ez melyik ?

KELEMEN. Jól van. Így is jó.

VILMA. Most azt hiszed, hogy tudom a nevét és nem akarom megmondani. *Szünet.*

KELEMEN *határozottan.* Hogy hívták azt, aki én előttem három évvel megkérte a kezedet ?

VILMA. Nekem rajtad kívül senki se kérte meg a kezemet.

KELEMEN. Ne kapaszkodj a szavakba. Ki volt az, aki el akart venni ?

VILMA. Senki.

KELEMEN. Erről eddig nem beszéltem veled. Pedig érezted, mert kérdezted, hogy nem gondolok-e egy bizonyos emberre. Leviczkytól tudom, hogy Temesvárott volt egy fiú, aki szerelmes volt beléd.

VILMA. Olyan volt tíz is.

KELEMEN. Nagyon szép.

VILMA. És ezt te titkolod előttem.

ELSŐ FELVONÁS.

KELEMEN. Nem is mondtam volna meg soha, ha ez az ember itt most be nem jön. Ez áll melletted a tenniszképen, az időpont egyezik, és ahogy köszönt neked, abból pedig egészen bizonyossá vált, hogy ez az.

VILMA. Nem ez az . . . mert egyik sem az . . . senkivel sem volt flörtöm. Tudhatod, hogy hogyan éltem. Olyan komoly lány voltam, amilyen komoly asszony vagyok.

KELEMEN. Ez az ember hét évvel ezelőtt szerelmes volt beléd és nyilvánosan kereste az úgynevezett feledést. Ezt kisvárosban mindenki látja. Hetekig húzatta a cigánnyal, lumpolt, ivott, aztán elutazott külföldre. Kell, hogy tudjad a nevét. Ha nem mondod meg, akkor eltitkolod.

VILMA. Nem tudom.

KELEMEN. Szóval te ezt az embert itt . . .
Odanéz és látja, hogy Szabó az asszonyt nézi . . .
Nahát ez után csak nem tagadod.

VILMA. Mi után ?

KELEMEN. Ahogy rád néz. Ezek azok

az egészen biztos dolgok. Még mindig nem ismered?

VILMA. Nem.

KELEMEN *emelkedő hangon*. Menjek oda hozzá és kérdezzem meg a nevét?

VILMA. Az istenért, Jenő . . . hiszen ez már betegség . . . idegen embereket akarsz inzultálni?

KELEMEN. Ez nem idegen ember.

VILMA. Nekem az.

KELEMEN. Sokkal szebb volna, ha bevallanád, hogy ez az. Egy leánykori flörtödért igazán nem haragudhatom rád.

VILMA. Nem az. Fogalmam sincs róla, hogy kicsoda.

ZÁGON *átszól Szabóhoz*. Pesten lakol, Gyurka.

SZABÓ. Nem. Most jöttem az esti vónattal.

KELEMEN. Na látod. Na látod.

ZÁGON. Itt maradsz.

SZABÓ. Itt. Hát te?

ZÁGON. Szombat este megyek vissza Galiciába.

SZABÓ. Fogadd részvéteimet. *Pincér ételt hoz Szabónak.* Ez már beszéd. Adjon egy pohár sört. *Az induló pincér után.* Halló, halló. A francia saláta . . .

PINCÉR. Mindjárt készen lesz, kérem. *El.*

SZABÓ. Nem kell. Nem várok. Hozzon párolt almát.

PINCÉR. Igenis, kérem.

KELEMEN. Na látod.

VILMA. Mit gyilkolsz? Mit látok? Azért, mert most jött az esti vonattal, azért a szeretőm volt?

KELEMEN. Nem, édesem. Ezt a durvaságot én nem mondtam. Csak a személyazonossága kezd kiderülni.

VILMA *idegesen.* És ha most minden kiderülne, úgy ahogy te akarod, és minden úgy volna, ahogy te mondod, akkor mi volna?

KELEMEN. Épen az az, fiam, hogy akkor nem volna semmi. Ép ezért ostoba és gyanús dolog a te tagadásod.

VILMA. Gyanús? Hogy mered ezt mondani?

KELEMEN. Gyanús vagy arra, hogy te is szeretted.

VILMA. És még ha szerettem volna is. . .

KELEMEN. Hát ez az.

VILMA. Nem ez az.

KELEMEN. Ahá! Hát valamelyik mégis az.

VILMA *nagyon idegesen*. Egyik sem az. Nem szerettem senkit. . . de ha ez még egy ideig így megy. . . én nem bírom. Ezek az ilyen napjaid éveket vesznek el életemből.

ZÁGON *eközben fölkelt és Szabó asztalához ment*. Szabad?

SZABÓ. Parancsolj öregem. Foglalj helyet.

ZÁGON *leül*. Hogy vagy?

SZABÓ. Ha én azt tudnám.

VILMA. Ne hallgatódzzál, mert azt látják

KELEMEN. Én nem hallgatódzom. Ők kiabálnak.

ZÁGON. Sírnak a lányok odahaza?

SZABÓ. Ugyan miért sírnának?

ZÁGON. Mert te eljöttél.

SZABÓ. Ugyan kérlek.

ELSŐ FELVONÁS.

VILMA. Beszélj valamit fiam, ne higyjék, hogy hallgatódzol.

ZÁGON. Csak ne szerénykedjél. Sírnak a lányok.

KELEMEN. Sírnak a lányok.

VILMA. Menjünk haza, fiam, ezt nem bírom tovább.

ZÁGON. Nahát fiam... ami szép asszony itt Pesten van...

SZABÓ. Igen?

ZÁGON. Jó, jó. Biztos, hogy női ügyben jársz itt.

SZABÓ. Te jársz itt női ügyben.

FŐPINCÉR *Vilmához, ételt hozva.* Párolt almát tetszett parancsolni?

VILMA. Nem... nem kértünk... talán...

KELEMEN. Ott kértek párolt almát.

FŐPINCÉR. Pardon. *Szabóhoz viszi.*

SZABÓ. Ez olyan régi huszárfogás, ismerem, pajtás. A civilt biztatjátok és azalatt ti elcsiptek minden asszonyt az orrunk előtt.

ZÁGON. Ordögöt, fiam. Nem fenékgig tej-

A FARKAS.

föl a huszárnak se. Nekem most csíptek el egyet a civilek az orrom elől, a mult héten. Azt siratom itt Pesten.

SZABÓ. Asszony, lány ?

ZÁGON. Lány.

SZABÓ. Férjhez ment ?

ZÁGON. Ühüm.

SZABÓ. Az pech. Ismerem.

ZÁGON. A lányt ?

SZABÓ. Nem. Ezt a pechet. Szervusz.

Koccintanak.

KELEMEN. Most már nem kell egy szót se szólnod.

VILMA. Menjünk haza, fiam, jó ?

KELEMEN *erélyesen*. Nem.

VILMA. Kérlek, azonnal menjünk haza.

KELEMEN. Nem megyünk.

VILMA *főpincérhez*. Kérem, fizetni ?

ZÁGON. Nem jössz velünk az Operába ?

FŐPINCÉR *Kelemenhez*. Parancsol ?

KELEMEN. Nem, kérem. Nem hittam.

FŐPINCÉR. A nagyságos asszony . . .

KELEMEN. Köszönöm, ráér.

ZÁGON. A cimborámat nem ismered ?

ELSŐ FELVONÁS.

Mikhál Aurél, császári királyi kamarás, nagyon jó gyerek. Gyere, van egy páholynk. És egy barnakalapos nő.

SZABÓ. Köszönöm pajtás, dolgom van.

ZÁGON. Aha. Kérlek. Egy szót se szóltam.

SZABÓ. Ugyan. Azt hiszed, nekem is mindig nők járnak a fejemben? Én ebből már kiöregedtem.

ZÁGON. Ja! Tudom... hallottam valamit...

SZABÓ. Nem hallhattál semmit.

ZÁGON, Dehogy nem... Sokat hallottam... De annak már jó pár éve.

KELEMEN. Most fizessünk? Most menjünk el? Ép, mikor a színház kezdődik?

VILMA. Jenő... én fölkelek és elmegyek magam... haza...

KELEMEN. Itt fogsz maradni.

ZÁGON. Azóta még mindig nőgyűlölő vagy? Mi is volt az? Valami asszonyba voltál szerelmes...

SZABÓ. Semmi.

ZÁGON. De igen... már tudom... várj csak...

A FARKAS.

KELEMEN. Kérek egy feketét.

PINCÉR. Igenis. *El.*

SZABÓ *Zágon füléhez hajol, könyökölve.*

Pista. *Odainti a szemével. Sűg neki valamit.*

ZÁGON. Tessék? *Közelebb hajol.*

SZABÓ *sűg neki. Majd hangosan.* De ne nézz most oda.

VILMA *nagyon izgatottan.* A gyereket is el kell altatni . . . Tudod, hogy ha nem mész neki, nem alszik el. Most már fél kilenc és a gyerekek ilyenkor már rég aludnia kell.

KELEMEN. Ne beszélj most, fiacskám. Most üljünk így egy kicsit csöndesen. Most egyszerre megjött a diskuráló kedved.

VILMA. Most már egész feltűnően hallgatózol.

KELEMEN. Nagyon sajnálom, ha nem tetszik neked. Igenis, hallgatózom.

VILMA. Itt hagylak.

KELEMEN. Ahogy gondolod.

VILMA. Nem jössz?

KELEMEN. Nem.

ELSŐ FELVONÁS.

VILMA. Itt akarsz most hallgatózni?

KELEMEN. Most már sok újat nem hallhatok tőlük, de most már csak azért is itt maradok.

ZÁGON *megnézi Vilmát.*

SZABÓ *foga közt.* Ne nézd olyan feltűnően. *Felnéz a plafondra.*

ZÁGON. Te . . . *Összehajolva suttognak.*

VILMA *majdnem suttogva, nagy izgalomban.* Könyörgöm, édes fiam . . . menjünk haza . . .

KELEMEN. Mitől félsz? Nem lesz vendéglői botrány, ne félj.

VILMA. De miért is lenne?

KELEMEN. Miért is lenne? Semmi ok rá. *Izgatottan.* Amíg valami olyat nem mond, vagy csinál . . .

ZÁGON. Azt hallottad, hogy Méray Tóni megvette a Stössel birtokot?

SZABÓ. Ne mondd. Stössel eladta a birtokát?

ZÁGON. Hát mondom, hogy Tóni megvette.

SZABÓ. Mennyiért?

ZÁGON. Nyolcszázötvenezer koronáért, készpénzben.

KELEMEN. Más téma.

VILMA. Mert észrevették, hogy hallgatóztál. Jaj de szégyellem magam . . .

KELEMEN. Vagyis jól tudod, kicsoda. Különben mit szégyelnéd magadat.

SZABÓ. Honnan volt neki annyi pénze ?

ZÁGON. A felesége gazdag asszony. Most is örökölte vagy kétszázezer koronát. És még van egy tanti Bécsben.

KELEMEN. Most, — látod fiam, — most már fizethetek. Fizetni ! Most már vége a színháznak. Amire kíváncsi voltam, azt tudom. Tóni megvette a Stössel birtokát. *A főpincérhez.* Két hideg lazac volt . . . két pohár sör . . . kenyér . . . hány Kuglered volt fiam ?

VILMA. Kettő.

KELEMEN. Nekem egy. Három Kugler — És egy fekete.

FŐPINCÉR *leteszi a számlát.*

KELEMEN *a már készenlétben tartott pénzt odaadja. A többit ossza el.*

ELSŐ FELVONÁS.

FŐPINCÉR. Köszönöm alássan. *Odébb megy.*

VILMA. Most . . . most félek veled menni.

KELEMEN. Most te akarsz itt maradni?

VILMA. A világért sem . . . csak tudom, mi következik most.

KELEMEN. Semmi se következik, ha bevallod, hogy ez az, akit szerettél.

VILMA. Gyerünk fiam . . . mert elsirom magam itt . . .

KELEMEN. Azt nem fogod tenni. Arra semmi okod sincs.

VILMA *kínlódba*. Agyonkínozol.

KELEMEN. Nem igaz. Csak őszinteséget kívánok tőled. Kutya kötelességed megnyugtatni engem. Látod, hogy ez a kérdés izgat, hogy ez az ember, ez az arc kihoz a sodromból . . . és . . . mégis meghagysz a gyanuban, a félelemben . . .

VILMA. Hát azt akarod, hogy hazudjam?

KELEMEN. Nem. Az igazat akarom. Most hazudsz . . . ahelyett, hogy nyíltan beszélnél. Még van rá időd.

A FARKAS.

VILMA *sírva fakad.*

KELEMEN *fölkel.* Kérem a ruhát. *Vilma is fölkel, zsebkendőjét az arca elé tartva.* Fordulj el, mert meglátják, hogy sirsz . . . Még félre találja érteni. *Groom és pincér jönnek a ruhával.* Menj fiam előre, jövők én is . . . *A ruhák felvétele közben.*

VILMA. Mit akarsz itt csinálni ?

KELEMEN. Semmi közöd hozzá. Menj csak előre, fiam. Köszönj szépen oda.

VILMA. Nem.

KELEMEN. Olyan intimek vagytok ?

VILMA. Mit akarsz tőlem ?

KELEMEN. Köszönj oda.

VILMA *odaköszön.*

SZABÓ *némán, fölemelkedve köszön vissza.*

KELEMEN *szintén meghajlik Szabó felé. Indul, megáll, aztán karonfogva Vilmát, sietve elmennek mind a ketten.*

PINCÉREK *a bejárónál.* Kezét csókolom. Ajánlom magamat. *Szünet.*

ZÁGON *csöndesen, melegen.* Ez volt az ?

SZABÓ *szintügy.* Ez.

ZÁGON. Sírt.

ELSŐ FELVONÁS.

SZABÓ *búsan igent int.*

ZÁGON. Ez volt az ura?

SZABÓ. Biztosan. Pszt?

FŐPINCÉR. Parancsol?

SZABÓ. Nem ismeri ezeket, akik . .

FŐPINCÉR. Nem, kérem.

SZABÓ. Nem szoktak idejárni?

FŐPINCÉR. Nem, kérem. *Szünet.*

FŐPINCÉR *elmegey.*

ZÁGON. Rég nem láttad?

SZABÓ. Hét éve.

ZÁGON. Szép.

SZABÓ. Szép.

ZÁGON. Miféle ember az ura?

SZABÓ. Bánom is én. *Szünet.*

ZÁGON. Hát szervusz, fiam. *Mikhál, ezt hallva feláll.* Még meggondolhatod. Jössz velünk az Operába?

SZABÓ. Köszönöm, nem.

ZÁGON. Szervusz.

SZABÓ. Szervusz. *Mikhál és Szabó némán üdvözlik egymást. A két tiszt el. Szünet.*

SZABÓ *nagyon elfogódottan.* Pincér!

PINCÉR. Parancsol?

SZABÓ. Hozzon egy üveg Pommeryt.
PINCÉR. Igenis kérem. *El, a többi pincér is vele megy.*

SZABÓ *merengve dobol az ujjaival az asztalon. Szünet. Aztán kívülről, egyre távolodva, egyre halkabban hallatszik, amint a pincérek egymásnak mondják: «Egy üveg Pommeryt!» — «Pommeryt» — «Pommeryt» — «Pommeryt» . . .*

Függöny.

MÁSODIK FELVONÁS.

ELSŐ VÁLTOZÁS.

Uriszoba Kelemenék lakásán. Este van, a szobában lámpa ég. Az íróasztalon is lámpa, színes ernyővel. Történik egy fél órával az első felvonás után. Mikor a függöny felgördül a szobában nincs senki. Egy pillanat múlva csöngetés hallatszik.

A csöngetésre besiet balról a kisasszony és a szobalány. A kisasszony a szobában marad, a szobalány kimegy a bejáratajtón, nyitva hagyja, ajtót nyit a hazatérő Kelemen-párnak, velük együtt jön vissza a szobába.

Kelemenék izgatottan, sebbel-lobbal jönnek, éreztetve, hogy az egész uton hevesen vitatkoztak. A párbeszéd már az előszobában kezdődik, hangosan, veszekedve.

KELEMEN. Az nem igaz. Az nem igaz.

VILMA. De igaz.

KELEMEN. Nem igaz.

VILMA. Uri felfogás dolga.

KELEMEN. Nem tűröm, hogy ebbe az uraság fogalmát belekeverd. Annak ehhez semmi köze. Nincs igazad. *Szobalány ki-megy.*

VILMA. Igenis van, mert uri ember bizik annyira a feleségében, hogy nem pizskálja a leánykori gyerekségeit.

KELEMEN *nekihevülve.* Hogy úri ember mit csinál, azt tessék . . . *Meglátja a kis-asszonyt.* 'Alszik már a gyerek, kisasszony?

KISASSZONY. Nem, nagyságos úr. Nem akar aludni, amíg a nagyságos úr a mindennapi esti mesét el nem meséli neki.

KELEMEN. Mindjárt jövök, kisasszony.

VILMA. Csak menj fiam most. Jobb lesz, ha mesélsz a Janikának. Ettől ő majd elalszik, te pedig talán lecsöndesedsz. Én már nem birom. Én már kifáradtam . . .

KELEMEN. Igazad van. Ez fontosabb,

MÁSODIK FELVONÁS.

mint ez a . . . ez a . . . *Haragoson indul, már fogja is a kilincset.*

VILMA. Alig állok a lábamon . . . ez az izgalom . . .

KELEMEN. Jól van, jól van.

VILMA. Ez tán meg fog nyugtatni. Menj

KELEMEN. Tessék?

VILMA. Azt mondom: a mesélés majd meg fog nyugtatni téged is.

KELEMEN *elereszti a kilincset és visszajön.* Engem nem lehet ilyesmivel megnyugtatni. Nekem nem az idegeim nyugtalanok.

VILMA. Hát mid nyugtalan?

KELEMEN. Az életem. Az megy lassan tönkre. *Újra kezdi.* Én neked ma este már egyszer megmondtam . . .

VILMA. Cette fille entend tout. Je n'en vois pas la nécessité!

KELEMEN. Megmondtam, hogy mi az egyetlen oka ennek az egyre rosszabbodó idegállapotomnak. Kérem kisaszony, menjen be a gyerekekhez, mindjárt jövök és mesélek neki.

KISASSZONY *kimegy.*

KELEMEN *hevesen.* Ez az úr. Ez a titokzatos úr, aki a paradicsomot nem tudja enni. Ez az én bajom, illetve nem is ez az ember, hanem az, hogy te évek óta hazudsz nekem.

VILMA *nagyon izgatottan.* Ezt a szót most hallom tőled először.

KELEMEN. Sajnálom.

VILMA. Nem érdemlem meg, hogy inzultálj. Mutass még egy asszonyt Pesten, aki úgy él, mint én. Egész nap itthon ülök, nem járok sehova, szerényen öltözöm, a konyhát vezetem, a harisnyádat foltozom. Ha valaki bolond, csukassa be magát

KELEMEN. A «hazudsz»-ért bocsánatot kérek. Nem lett volna szabad ezt mondanom. De mi a tény? A tény az, hogy te ismered ezt az embert és velem el akarod hitetni, hogy nem is emlékszel a nevére.

VILMA. Nem emlékszem rá.

KELEMEN *nyomatékkal.* Ez az ember az

MÁSODIK FELVONÁS.

oka az én egész betegségemnek. Ez a titok ma egy véletlen folytán kipattant. Most itt az alkalom belehalni a betegségbe, vagy kigyógyulni belőle.

VILMA *hirtelen elhatározással.* Hát jó. Figyelj ide.

KELEMEN. Figyelek,

VILMA. Hiszel nekem ?

KELEMEN. Akarok.

VILMA. És megnyugszol, ha megtudod az igazat ?

KELEMEN. Meg.

VILMA. Akármilyen is lesz az, amit megtudsz ?

KELEMEN. Akármilyen.

VILMA. És vége lesz ennek a nyugtalan, gyanakvó életnek ? Ennek a pokolnak ?

KELEMEN. Vége.

VILMA. Hát most jól figyelj ide. Ez az ember három évvel azelőtt, hogy veled megismerkedtem, egy csomó más emberrel együtt udvarolt nekem, tudja isten tán szerelmes is volt belém. Azóta nem

láttam. És . . . *hangsúlyozva* . . . a nevére sem emlékszem. Na.

KELEMEN. Az más.

VILMA. Végre. Hiszed?

KELEMEN. Hiszem.

VILMA. Nyugodt vagy?

KELEMEN. Nyugodt.

VILMA. Nem lesz miatta több bajom?

KELEMEN. Nem.

VILMA *kezét nyujtja*. Erre adod nekem a becsületszavadat.

KELEMEN. Vilma, te egy derék, jó, tisztességes nő vagy. De okos vagy. Én neked nem adom a becsületszavamat. Tudod mit? Nem is vagyok nyugodt.

VILMA *fokozódó izgalommal*. Nem?

KELEMEN. Nem.

VILMA. Hát jó. Én megpróbáltam ezt a módszert, mert ez az egyszerűbb és ugyanoda vezet, ahova a másik. Okos és derék asszonynak kötelessége azt csinálni, amit én most csináltam. De te olyan vagy, amilyen vagy, hát most megkapod tőlem a másik módszert.

MÁSODIK FELVONÁS.

KELEMEN. Hát az milyen ?

VILMA. Fájdalmasabb, mint az előbbi. Nekem ahhoz az emberhez semmi közöm. Én egyszerűen letagadtam ezt az embert, mert én kokainnal akartam a fájós fogadat kihúzni. De ugyanazt az eredményt elérhetem úgy is, hogy fájni fog neked. A fog így is, úgy is kint lesz a végén. Ilyenek vagytok.

KELEMEN *mohón*. Nos ?

VILMA. Fájni fog.

KELEMEN *mint fent*. Nem bánom.

VILMA *dacosan*. György a neve.

Az itt következő párbeszéd egészen a levétig nagyon gyors, nagyon izgatott.

KELEMEN. Azt hallottam a tisztektől a vendéglőben.

VILMA. Szabó György.

KELEMEN. Aha. Szép szürke név.

VILMA. Mint az egész história.

KELEMEN *mohón*. Szeretett téged ?

VILMA. Szeretett.

KELEMEN. Nagyon ?

VILMA. Nem.

KELEMEN. Nagyon ?

VILMA. Egy kicsit.

KELEMEN. Nagyon ?

VILMA. Úgy, ahogy szoktak.

KELEMEN. Nagyon ?

VILMA. Hát szeretett.

KELEMEN. Nagyon ?

VILMA. Jobban, mint a többiek.

KELEMEN *a legmagasabb fokon.* Nagyon ?

VILMA. Nagyon. *Szünet.*

KELEMEN. *Nna. Leül.*

VILMA. Most boldog vagy, mert kezd fájni ?

KELEMEN. És te ? Szeretted ?

VILMA. Szó sincs róla.

KELEMEN. Szeretted ?

VILMA. Aki ismer, tudhatja.

KELEMEN. Szeretted ?

VILMA. Tetszett.

KELEMEN. Szeretted ?

VILMA. Lehet, hogy ő azt hitte.

KELEMEN. Szeretted ?

VILMA. Nem.

MÁSODIK FELVONÁS.

KELEMEN. No végre. Mindjárt mondhattad volna, hogy igen. *Szünet.*

VILMA. Nem volt egyszerűbb és becsületesebb, ahogy én akartam?

KELEMEN. Megkérte a kezedet?

VILMA. Meg. *Szünet.*

VILMA. Most kérdezd, hogy feleségül mentem-e hozzá.

KELEMEN. Köszönöm, nem. — Kitől kért meg?

VILMA. Beszélte Félix nagybátyámmal. A bácsi udvariasan megmondta neki, hogy ne is próbálkozzék nálam.

KELEMEN. Nem is próbálkozott?

VILMA. Nem.

KELEMEN. Mikor volt az a tennisverseny?

VILMA. Akkor.

KELEMEN *más, egyszerűbb hangon.* Jól játszott?

VILMA. Még ezzel is kínozd magad? Elég jól játszott.

KELEMEN. Jól játszott?

VILMA. Hát jól, ha díjat nyert.

KELEMEN. Jól játszott ?

VILMA. Nagyszerűen játszott.

KELEMEN. Na végre. *Szünet.*

KELEMEN. Félix végleg elküldte ?

VILMA. Végleg.

KELEMEN. Ő mit felelt erre ? *A kisasszony belép.*

KELEMEN. Mit akar ?

KISASSZONY. A Janika várja a nagyságos urat.

KELEMEN. Jövök. *A kisasszony áll és vár.*
Mindjárt jövök kérem, nem hallotta ?
A kisasszony kimegy.

Rövid szünet.

VILMA *hidegen.* Ott hagytuk el, hogy ő mit felelt erre.

KELEMEN. Mit felelt ?

VILMA. Meghajtotta magát és elment.
Elutazott. *Kulcsot vesz elő a táskájából, amit eddig a kezében tartott.*

KELEMEN. Hova ?

VILMA. Párisba, Amerikába.

KELEMEN. Miféle kulcs az ?

VILMA. Semmi. — Kulcs.

MÁSODIK FELVONÁS

KELEMEN. Ezzel vége volt ?

VILMA. Vége.

KELEMEN. Nem írt neked ?

VILMA. Nem.

KELEMEN. Egy szót se ?

VILMA. Egy betűt se.

KELEMEN. Mutasd meg a levelet
amit írt.

VILMA. Nem írt.

KELEMEN. A jobb felső fiókban tartod
a leánykori leveleidet. Ott kell lenni az
övének is. Hol van ennek a fióknak a
kulcsa ?

VILMA. Itt van. *Átadja a kulcsot.*

KELEMEN *átveszi, már nyitja is a fiókot*

VILMA. Képes vagy és kiveszed, elol-
vasod.

KELEMEN. Képes vagyok. *Kezében a levél-
csomó.*

VILMA. Ne keresd, ez az, felül. *Kihúzza,
átadja. Tessék.*

KELEMEN *visszaadja. Tessék.*

VILMA. Én olvassam fel ? *Nem veszi át
a levelet.*

KELEMEN. Nem szoktam a más leveleit elolvasni.

VILMA *nyugodtan*. Ezt el fogod olvasni.

KELEMEN. Azt nem. De tőled meghallgatom. *Kínálja.*

VILMA. El fogod olvasni.

KELEMEN. Még ha külön felkérsz rá, akkor sem.

VILMA. El fogod olvasni.

KELEMEN *megadja magát. Olvas.* «Kedves kisasszony — ön azt üzente nekem Félix bátyjával, hogy nem lehet az enyém, mert nem szeret. Ön azt üzente nekem, hogy nem az a baj, hogy szegény vagyok és nincs állásom, hanem az, hogy ön nem szeret engem.»

VILMA. Csak olvasd tovább.

KELEMEN. Muszáj?

VILMA. Most már illik.

KELEMEN *olvas.* «... Én ezt nem hiszem el magának. Maga szeret engem és ha én most elutazom, hogy embert csináljak magamból, ezt azzal fogja bebizonyítani»... *beszélve*... kezd nekem

igazam lenni . . . *olvas* « . . . hogy megvár engem és nem megy férjhez addig, amíg én vissza nem jövök.» *Beszélve.* Kezd neked igazad lenni.

VILMA. Megvártam ?

KELEMEN. Elismerem, nem vártad meg. *Olvas* : «Elmegyek, kivándorlok, ember leszek. De visszajövök. Talán mint győztes katona, talán mint országok sorsát intéző hatalmas úr, talán mint világhírű művész, de lehet, hogy mint koldus, szegény cseléd jövök vissza magához szolgálatért könyörögni. Egyetlen kérésem: ha szeret, várjon meg. Eljövök érte, visszajövök érte.» *Gúnyosan mosolyog.*

VILMA. Nos ?

KELEMEN. Szegény fiú. Ez a tipikus, ostoba, vidéki szerelmes bucsu-levele. Ez nem is lehet más.

VILMA. Nekem akkor sem tetszett, amikor kaptam.

KELEMEN *a levéllel.* Ez az a jó kisvárosi romantika. Egy szegény ügyvédbojtár . .

visszajön, mint diadalmas hadvezér. Hogy képzeled ezt?

VILMA. Azt ő tudja, szegény.

KELEMEN. Napoleonra gondol. *Olvas . . .*
«Mint országok sorsát intéző hatalmas úr.»
Miniszterelnök? Kancellár? Szabó úr,
mint kancellár. *Olvas.* «Világhírű művész».

VILMA. Mit akarsz tőle?

KELEMEN. Hogy ne legyen ilyen közön-
séges . . . Tisztelet, becsület egy szép
szerelmes levélnek. De ezt a cselédro-
mantikát ki kell nevetni . . . Ez komikus.
A legmálébb azonban az utolsó: *nézi . . .*
«mint koldus, szegény cseléd jön vissza,
szolgálatért könyörögni». Hogy képzeled
ő ezt?

VILMA. Fiatal volt.

KELEMEN *nevetve.* Hadvezér, nagyúr,
művész . . . *Komikus hangrezgetéssel . . .* vagy
mint szegény cseléd . . . ah, jó romanti-
kus vidék! *Eldobja a levelet.*

VILMA *fölveszi a földről.* Minek dobod
el? Látod, annyi elnézés lehetne ben-
ned . . .

MÁSODIK FELVONÁS.

KELEMEN. Nem az bánt, hogy szerelmes. Hanem, hogy ilyen ostoba. Ez a tiszta sablón: a hadvezértől a cselédig. Nevetni kell.

VILMA. Ugyan mit nevensz rajta?

KELEMEN. Nem is nevetek. Sajnálom szegénykét. Nem úgy ült a vendéglőben, mint egy csatanyertes katona.

VILMA. Talán . . . ha azzá lett volna . . .

KELEMEN *komikus páthosszal* . . . Visszajött volna érted!

VILMA. Biztos, hogy ügyvédbojtár maradt. Tán a vizsgáit se tette le.

KELEMEN. Nagyon szegényesen ült ott. Ez nem intézi országok sorsát. Paradicsomot, azt nem eszik.

VILMA. Ez minden megjegyzésed? *Visszateszi a levelet.*

KELEMEN. Nem. Akkor tényleg elutazott?

VILMA. El.

KELEMEN. Azóta nem láttad?

VILMA. Nem.

KELEMEN. Ma láttad először?

VILMA. Ma.

KELEMEN. És nem éreztél semmit, amikor bejött? Nem érezted, hogy visszajött érted?

VILMA. Most már ne gúnyolj engem.

KELEMEN. Igen. *Szünet.* Angyalom. Angyalom. Bocsáss meg nekem. Most már igazán minden rendben van.

VILMA. Hát nem lett volna egyszerűbb, ha abban maradtunk volna, hogy a nevédt sem tudom?

KELEMEN. Ebben is neked volt igazad. Ezt a tíz rossz percet megtakaríthattam volna. De nem baj. Kint van a fájós fogam.

VILMA. Látod, milyen ostoba vagy?

KELEMEN. Látom.

VILMA. Most mindent, mindent tudsz.

KELEMEN. Mindent.

VILMA. Lesz most nyugtom?

KELEMEN. Lesz.

VILMA. És neked?

KELEMEN. Nekem is. *Felsóhajt.* Most egy okos, szép élet következik. Mert ez volt

MÁSODIK FELVONÁS.

a baj. Ez rág rajtam hat hónap óta, amikor Temesvárott voltam és Leviczky-né elmondta. Fáradt vagy, angyalom?

VILMA. Nagyon . . . kimerített . . . ez az este. De az utolsó ilyen volt, úgy-e?

KELEMEN. Az utolsó. *Kisasszony megjele-
nik a gyerekszoba ajtajában.*

KELEMEN *fölkel.* Jövök kisasszony. *Kis-
asszony el, Kelemen a kilincshez nyúl.* Más ember lettem. *Visszajön.* Tudod . . . ahogy úgy bejött szegény a vendéglőbe . . . olyan hetykén . . .

VILMA. Ugyan kérlek.

KELEMEN. Nem nézett ki rosszul.

VILMA. Ilyenek vagytok Olyan volt, mint egy vasárnapi fűszeres legény.

KELEMEN. A kancellár nagyon feltűnően volt öltözve.

VILMA. Most már te is látod?

KELEMEN. Mert tiszta a fejem. A világ-hírű művész . . . túlhangosan beszélt . . . izetlenül. Sajnálom.

VILMA. Én nem. Üres ember. Kicsit

ostoba is. Ezek hamar vigasztalódnak. Vidéki gigerli.

KELEMEN. Még ha szegény cselédnek jött volna vissza . . .

VILMA. Ugyan hagyd már azt a gyerekes levelet. Ez is elég szép volt tőle. Te ilyet nem írtál volna . . .

KELEMEN. Soha.

VILMA. Te édes . . . okos . . . Boldog vagyok, hogy megnyugodtál.

KELEMEN. Bocsáss meg.

VILMA *elérzékenyülve*. Nehéz veled, fiam. Nagyon nehéz veled.

KELEMEN. Csak volt. Te vagy az okos . . .

VILMA. Oh . . .

KELEMEN. Csak ne szerénykedjél. Különb vagy, mint én. Meggyógyítottál, mint egy beteg gyereket. Talán örök életemre. Még ha szeretted is.

VILMA. De . . .

KELEMEN. Most már ezt se bánám. Így, nyugodt szemmel látom, hogy nincs semmibb, mint egy ilyen kihűlt, felületes érzés. És még jobb, mintha semmi

MÁSODIK FELVONÁS.

se lett volna. Mert akkor talán most . . .
de így . . . boldog vagyok. A *gyerekszoba*
ajtaja megnyílik.

KELEMEN. Pihend ki magad, fiam. Még
hátra van az estély, bál, hangverseny . . .
Jövök, kisasszony. *Bemegy a gyerekszobába,*
az ajtó nyitva marad, úgy, hogy a közönség
a benn történőket jól látja és hallja . . . Na
Janikám, hát még nem alszol?

JANI. Nem.

KISASSZONY. A papa sokáig váratta a
Janikát a mesével.

KELEMEN *leül az ágy mellé.* Imádkoztál
már?

KISASSZONY. Oh igen, nagyon jó volt a
Janika.

KELEMEN. Hát miről meséljek neked?

JANI. A farkasról.

KELEMEN. Megint a farkasról. Hiszeu
már két hét óta minden este a farkast
mesélem neked.

JANI. De a végét még nem mondta.

KELEMEN. Mert mindig elalszol a kö-
zépén.

A FARKAS.

JANI. Mesélje megint, de előlről.

KELEMEN. Megint? Hát jó. Hát . . . volt egyszer . . . *Vilma is bemegy a gyerekhez.*

KELEMEN. Volt egyszer egy szegény ember, akinek volt egy kis fehér báránya.

JANI. A falu végén lakott.

KELEMEN. Igen fiam, ott lakott a falu végén egy kicsi, kicsi, kicsi házban. Hát aztán egyszer . . . mikor este lett . . . Sötét volt, nagyon sötét . . . hát hogy lefeküdt aludni, kint hagyta a bárányt a kertben. Sötét éjszaka volt és fönt a hegyen volt egy nagy erdő. Abba laktak a farkasok. Mérges farkasok, nagy foguk volt . . .

JANI. Igen.

KELEMEN . . . ahogy elaludt a szegény ember a kis házban, hát . . . nagy csönd volt, mert már mindenki aludt a faluban . . . hát egyszerre csak kijött az erdőből egy farkas. Jött le a hegyen. A szeme világított a sötétben. Jött, jött.

JANI. Igen.

KELEMEN. A szegény ember csak feküdt

az ágyában és nem is gondolta, hogy a farkas ki fog jönni az erdőből. A következőket egyre fokozódó érzéssel, szinte elárulva magát, már Vilma címére mondja. Pedig mindig nagyon féltette a kis bárányát, mert nem volt neki egyebe ezen a világon, csak az a kis báránya . . . Csak azt szerette, mindig azt szerette, azért féltette olyan nagyon, és majdnem sírt, amikor arra gondolt, hogy egyszer csak jöhet egy farkas, akinek minden mindegy, mert csak enni akar, és elviszi az ő tiszta kis bárányát. Azért nem lehet mondani, hogy a szegény ember bolond volt, mert mit csináljon ő egyedül ennyi sok éhes farkas ellen?

JANI. Igen. *Vilma kimegy a szobából és megáll a küszöbön.*

JANI. A mama mért megy ki?

VILMA *a kanapé felé megy.* Fáradt vagyok, fiacskám.

KELEMEN. A mamuska nem szereti ezt a mesét. *Szünet. Vilma ledől a kanapéra.*

JANI. Hát aztán?

KELEMEN. Hát aztán egyszerre csak már ott volt a farkas a falu végén. Hüü, hogy villogott a szeme a sötétben. Olyan lassan jött, olyan puhán lépett, hogy nem hallotta senki. Jött, jött, egyre közelebb.

JANI. Igen.

KELEMEN. A kis bárány nem is tudta, mi az: egy farkas. Ő nem tudta, hogy a farkas őtet meg akarja enni. Csak nézte a kertből, nézte, amint jött az égő szemeivel, a nagy fogával. Hát egyszerre csak megállt a kert mellett a farkas. A szegény ember aludt. Hát csak zsupsz, átugrott a farkas a kerítésen. És ott állt a kis bárány mellett. Csak akkor ijedt meg a kis bárány. Elkezdett szegény bégetni, és szaladt az ajtóhoz, kaparta a küszöböt, de a szegény ember nem hallotta, mert aludt. Akkor a farkas elordította magát! bu, bu és nekiugrott a kis báránynak. Kitátotta a száját, lehetett látni a nagy fogait . . .

KISASSZONY aki az ágy lábánál áll. a szájára illeszti ujjait.

MÁSODIK FELVONÁS.

KELEMEN *fölkel, halkan.* Alszik?

KISASSZONY *halkan.* Alszik. Tessék csak csöndesen kijönni.

Eloltja a lámpát, csak éjjeli lámpa marad a gyerekszobában.

E pillanatban a szomszédban gyerekes, kezdő zongorázó játéka hallatszik. Divatos keringőt játszik.

Kelemen és kisasszony kijönnek a színpadra, kisasszony becsukja a gyerekszoba ajtaját.

KELEMEN *hangosan.* Máskor korábban kell majd . . .

KISASSZONY *meglátja, hogy a kanapén fekvő Vilma is eloludt.* Psszt!

KELEMEN *halkan.* Mi az?

KISASSZONY. Alszik.

KELEMEN. Szegényke . . . őt is elaltattuk a mesével. Menjen csak ki, kisasszony, hagyja aludni, fáradt volt, jó lesz, ha pihen egy órát . . . addig csak készítsék elő az estélyruháját . . . úgy háromnegyed óra múlva költse fel . . . Nézi. Szegénykém . . . hadd pihenje ki magát.

KISASSZONY. Ez itt a szomszédban . . .

a tanárnak a lánya . . . minden este pont kilenckor jut neki eszébe zongorázni.

KELEMEN. Nem baj.

KISASSZONY. Átmegyek talán hozzájuk . . . ha megkérjük, abbahagyja . . .

KELEMEN. Ne bántsa. Ez még tán jobban elringatja. Az *íróasztalról írásokat vesz fel*. Nekem is van még dolgom . . . majd elvégzem a szalonban . . .

KISASSZONY *pléddel letakarja Vilma lábát, eloltja a csillárt és kimegy.*

KELEMEN *az íróasztalon megnézi a levelet . . . a diadalmas hadvezér . . . nagyúr . . . művész . . . komikus sóhaj esetleg szegény cseléd . . . mosolyog. Összepakolja az írásokat és lábujjhegyen megy balra a lakás ajtaja felé, miután színes kendőt borított az íróasztal lámpájára. Mikor Vilma előtt elhalad. Egy mesétől . . . elaludt mind a két gyerek . . . El balra.*

A színpadon sötét van. Csend, csak a zongoraszó hallatszik szeliden. Most elkezd az íróasztal lámpája halványodni, s a zongoraszó ereje nőni, növekedni. Egyre erősebb lesz.

MÁSODIK FELVONÁS.

A lámpa végleg kialszik és a koromsötétben egyre erősebben, szebben szól a zongora. Négykézre. Majd egy hegedű kezdi kísérni, majd kettő, majd sok, majd egyre több zenekari hangszer: kisbőgő, klarinét szól vele, végül nagybőgők, nagydob, a szegény, kezdő zongoramuzsika lassan, szinte észrevétlenül egy teljes nagy zenekar játékvá válik, amely még mindig erősödik, végül fortissimó szól, harsogva, zúgva, trombitákkal, nagydobbal. Ezalatt megtörtént a nyílt változás a színpadon egy fekete függöny mögött.

VILMA amikor már készen van a változás, a koromsötétben, álmában felsikolt. Ne bánts! Ne bánts! Nem tettem semmi rosszat! Ne bánts!

Erre a harmadik «ne bánts»-ra hirtelen ragyogó világosság gyúl a színpadon.

MÁSODIK VÁLTOZÁS.

A hirtelen kivilágosodott színpad a kegyelmes asszony nagyszerű kastélyának lépcsős, oszlopos csarnokát, hallját ábrázolja. A felső

A FARKAS.

emelt részen látható a zenekar, amely tovább játssza a keringőt, fortissimo. A színen nincs senki.

Csak egy pillanattig üres a színpad, mert rögtön berohan balról sikoltozva Vilma, tulzatosan fényes és erősen dekolletált estélyi toaletten, folytatva a sötétben megkezdett sikoltozását.

VILMA. Ne bánts! Ne bánts! Semmi rosszat nem tettem!

Rohan felfelé a lépcsőn.

Kegyelmes asszony, Mici, Titkár, sietve jönnek utána.

Innen kezdve ez a kép a következő változásig több mint gyors, valóságos vihartempóban játszandó, természetesen meglassítva a tempót, azokon a helyeken, ahol a cselekmény vagy a dialog megkivánja.

KEGYELMES. Nagyon izgatottan, szaladva. Vilma . . . az istenért! Felszaladnak utána, a kegyelmes karonfogja. Vilma oda van az izgalomtól. Az istenért, édes fiam, mit akar? Jöjjön! Lefelé vonszolja a lépcsőn. Titkár úr kérem . . . húzza be azonnal

ott azt a függönyt . . . *Titkár már rohan is és ráhúzza a zenekarra a függönyt.*

TITKÁR *kiáltva a zenekarhoz. Elég . . . menjenek fel a nagy szalonba! Zene lassan elhallgat.*

KEGYELMES. *Micike, azonnal kérek egy pohár vizet.*

MICI *felrohan a lépcsőn, de ép jön bal 3. egy lakáj, azt kiteszkolja, vele együtt elrohan fenn, oldalt balra. Vizet hozzon!*

KEGYELMES *idegesen, szakgatottan, arisztokratikus göggel, mereven beszél, titkolja halatlant izalmát. Nagyon gyorsan beszél. Titkár úr kérem, gondoskodjék, hogy a hangverseny az emeleten a legnagyobb rendben menjen tovább; senki abból, ami itt történt, semmit észre ne vegyen és igyekezzék, hogy mi itt most magunk maradhassunk.*

TITKÁR. *Parancsára, kegyelmes grófné Jobbra, fenn, elrohan.*

MICI, LAKÁJ *ugyanakkor balra fenn megjelennek, Mici üvegekkel, lakáj tálcán vízzel.*

A FARKAS.

KEGYELMES. Üljön le édes gyermekem, erre a székre.

VILMA. Nem . . . Nem . . . *Vizet, üveget nyújtanak feléje. Lakáj el.*

KEGYELMES. Micike ugorjon és vigyázzon, hogy senki semmit ne vegyen észre. *Mici rohanva el. Mi volt az, fiam?*

VILMA *lihegve.* Az uram . . .

KEGYELMES. Mit csinált?

VILMA. Berontott . . . egy szobába . . . ahol én beszélgettem . . .

KEGYELMES. Kivel?

VILMA. A főhadnaggal . . .

KEGYELMES. És . . . és . . . és . . . ??

VILMA. Meg akar ölni! . . . *Felszalad a lépcsőre. Rohanva jön bal 1. Kelemen.*

KELEMEN. Ne szaladj előlem!

KEGYELMES *útvát állja.* Az istenért, doktor, mit csinál?

VILMA. Kegyelmes asszonyom . . . mentsen meg . . . *A kegyelmes asszony mögé menekül.*

KELEMEN. Itt hiába minden kegyelmes asszony . . . a becsületedről van szó . . .

MÁSODIK FELVONÁS.

Vilmához nagyon izgatottan. Ki volt az a tisztt? Ki volt az az ulánus tisztt?

VILMA *a lépcsőről, boldogan.* Ki volt az a tisztt? Jenő, Jenő . . . az a tisztt a diadalmas katona volt . . . Jenő, te kinevetted a levelét és ő most itt egyszerre elébem lépett, hét év multán visszajött értem! Ahogy megírta . . . visszajött, mint győztes hadvezér!

KELEMEN. *Megcsaltál! Rohan feléjük. Vilma sikoltva fel a lépcsőn, és az ép akkor beszaladó Micivel fenn, balra el, a kegyelmes útját állja Kelemennek.*

A KEGYELMES GRÓFNÉ. Mit akar?! Megörült?! Mi történt?

KELEMEN. Megcsalt a feleségem.

GRÓFNÉ. Micsoda?

KELEMEN. Itt, az ön házában.

GRÓFNÉ. Csillapodjék kérem. Nem tudom. Hát mi volt?

KELEMEN. Fenn az emeleten . . . a kis szalonban . . . már egész este nézem, hogy jár körülötte egy ulánus tisztt. Egy ulánus tisztt kergeti, üldözi, hajszojja . . .

GRÓFNÉ. Csöndesebben, az istenért, meghallják.

KELEMEN. Lestem, néztem . . . függöny mögül, oszlop mögül, a folyosóról . . . utánuk mentem lábujjhegyen . . . megfogtam őket együtt a kis szalonban, ahol összebújva suttoztak . . .

GRÓFNÉ. Kik ?

KELEMEN. A feleségem és a tiszt. A tiszt átkarolta a feleségemet. A szalonban sötét volt . . . csak a szomszéd szobából jött világosság . . . Berohantam . . . az asszony elszaladt és a tisztet kicipelte egy frakkos úr . . . azt se tudom, ki volt . . . a sikoltásra jött be . . .

RITTERNÉ *rohanva jön le.* Mi történt itt ? Mit csinált a lánnyal ?

KELEMEN. A lánya becsstelenül megcsalt engem !

GRÓFNÉ. Csöndesebben . . .

RITTERNÉ. Hogy mer ilyet mondani ?

KELEMEN. Sötét szobában ölelkezett egy katonával !

RITTERNÉ. Hazugság !

MÁSODIK FELVONÁS.

GRÓFNÉ. Szent isten . . . és mindez az én házamban . . . az én estélyemen. Meghalok bele, nagyságos asszonyom, meghalok bele. Ezt nem élem túl!

RITTERNÉ. Csak nyugalom, kegyelmes asszonyom.

KELEMEN. Nincs nyugalom.

RITTERNÉ. Nem igaz.

KELEMEN. De igaz! Láttam! Ne védje! Maga is olyan volt!

GRÓFNÉ. Az istenért.

RITTERNÉ. Mit akar? Mit akar itt csinálni? Vendégségben van!

KELEMEN. Nem bánok semmit.

GRÓFNÉ. Kiméljenek, kérem . . . tekintsenek engem . . . tekintsék a családot . . . micsoda rettenetes szégyen!

KELEMEN. Nem, nem ölöm meg. Más büntetést kap. Megcsalt, megölte az életemet . . . itt, nyilvánosan, a százötven vendég előtt fogom megszégyeníteni, itt fogom kikiáltani, hogy mit tett . . . itt fogom megbüntetni . . . *A két nő közül ki akar szabadulni, hogy felrohanjon.*

RITTERNÉ *sírva.* Jenő!

GRÓFNÉ *elébük kerülve felszalad a lépcsőre, útját állja és minden erejét összeszedve, méltóságteljessé válik.* Megálljon. Csinálhat, amit akar, de nem az én házámban. Doktor úr, ezen kijelentésével elvesztette nálam a vendégjogot. Az én házam minden botránytól ment és az is marad. Én gróf Walmsdorff püspök huga vagyok és a házam tisztaságát mindenáron meg kell hogy védelmezsem. Értette? *Közben bejött a titkár.*

KELEMEN. Én az életemmel is leszámoltam. Nekem semmi nem fontos.

GRÓFNÉ. Az én házámban nem lesz házasságtörési botrány.

KELEMEN. De volt!

RITTERNÉ. Nem igaz!

GRÓFNÉ. Önök most el fognak távozni az én házámból minden feltűnés nélkül. Mit akar, titkár úr.

TITKÁR. Alázatosan megjegyzem, kegyelmes grófné és egyben bocsánatot kérek...

MÁSODIK FELVONÁS.

GRÓFNÉ. Ne fecseljen annyit, mit akar?

TITKÁR. Alázattal . . . hogy feltűnés nélkül már nehezen távozhatnak ö nagyságáék . . . mert a futkosásra többen kijöttek a nagyteremből . . .

GRÓFNÉ. És ön mit csinált?

TITKÁR. Visszaküldtem őket azzal, hogy ö nagysága rosszúl lett.

GRÓFNÉ. Elhitték?

TITKÁR. Alázattal . . . nem. Mert a férfihang szitkozódásait, ha nem is a maguk egészében . . .

GRÓFNÉ. Hallották?

TITKÁR. Legmélyebb sajnálattal kell, jelentsem, hogy : igen. A kegyelmes grófné minden erélyére van e percben szükség.

GRÓFNÉ. Tehát nem mehetnek el egyszerűen. Kérem e súlyos percben szedjük össze az eszünket és az idegeinket. Az én családom és házam becsülete forog kockán. Doktor úr ön le fog csillapodni és akkor felesége ö nagyságával

tüntetőleg végig fog sétálni az összes termeken. Intézkedni fogok, hogy a nagyteremben odalépjen önökhöz az a tiszt úr... önök néhány barátságos szót váltanak vele s azzal távoznak a házból.

RITTERNÉ. Igen... igen... valaki szóljon a katonának... csak botrányt ne!...

GRÓFNÉ. Majd megkérem öcsémet...

RITTERNÉ. Igen, az attasé úr...

TITKÁR. Alázattal... az attasé úr öméltósága volt az, aki a főhadnagy urat a... botrány színhelyéről elvezette.

GRÓFNÉ. Rettenetes! Még neki is kelemetlensége lesz! Még őt is belekeverik

TITKÁR. Az attasé úr öméltósága e pillanatban barátságosan beszélget a főhadnagy úrral.

GRÓFNÉ. De hát ki az a főhadnagy?

KELEMEN. Én nem tudom.

TITKÁR. Egy ulánus főhadnagy a meghívott tiszt urak közül.

GRÓFNÉ. Titkár úr azonnal értesíti Kelemenné önagyágát, hogy idevárjuk és megkéri az attasé urat, hogy azonnal

MÁSODIK FELVONÁS.

jöjjön fel hozzám az ebédlőbe. *Két lakájhoz, akik fenn balról jobbfelé vonulnak.* Mit visznek ott ?

TITKÁR. Malotti művész úr az öltözőjében van már és kilenc darab citromot kéretett az énekhangjához. *Lakájok el.*

GRÓFNÉ. Csak nem hallott a művész valamit ?

TITKÁR. Nem hiszem. Az ajtó vastag. *El.*

KELEMEN. Kegyelmes grófné . . .

GRÓFNÉ *nagyon idegesen.* Kérem doktor, lekötelez, ha egy szót sem beszél, mert félek, hogy elveszítem azt a nyugalmat, amit . . . *reszketve* . . . most minden erőm megfeszítésével is . . . de meg kell tartanom . . . e súlyos pillanatban . . . nekem, szegény özvegyasszonynak . . .

KELEMEN *bűnbánattal.* Bocsásson meg grófné.

GRÓFNÉ *idegesen nyújtja csókra kezét.* Doktor . . . ezt nem érdemeltem öntől . . . aki azért jött, hogy családom jóságát élvezze . . .

RITTERNÉ *mély meghajlással.* Nevükben én is a legőszintébb ...

GRÓFNÉ *fölemeli.* De asszonyom ... önnek semmi oka ... fogadja részvéte-
met ... ön szenved ... ön anya ...

RITTERNÉ *sírva.* Anya. Anya.

KELEMEN *dühvel.* Kérem, ne sirjon.

GRÓFNÉ. De doktor, ... de asszonyom ...
Fenn balról megjelenik Vilma, aki tMici támogat

GRÓFNÉ. Gyerme kem ... vegyen példát rólam ... szedje össze minden erejét. A jó isten majd megsegíti magukat is, de most egy ártatlanul szenvedőről, rólam van szó. Micike.

MICI. Parancsol grófné ?

GRÓFNÉ. Micike a toalettszobámba vezeti a doktorné önnagyságát és eltünteti arcáról, hajáról, külsejéről mindazokat a jeleket, a melyek a botrányra emlékeztetnének. De azonnal. Akkor visszavezeti ide, ahol Kelemen doktor nyugodtan várni fogja. Igen, doktor ?

KELEMEN *magába szállva.* Igenis, kegyelmes asszonyom.

MÁSODIK FELVONÁS.

GRÓFNÉ. Nekem most a százötven vendégem közé kell mennem, látnom a hangulatot és mentenem a menthetőt. Kérem... *int. Vilma, Ritterné, Mici el.* Az attasé öcsém az én nevemben fogja megkérni... az... ulánus főhadnagy urat, hogy a bálteremben önökhöz lépjen s önökkel néhány barátságos szót váltson. Ezt a főhadnagy meg fogja tenni özvegy Simándy grófné házának becsületéért. Erről én önnek kezeskedem. Kérem a válaszát.

KELEMEN. Minden a parancsa szerint fog történni, grófné.

GRÓFNÉ. Ön most itt marad és bevárja nejét.

KELEMEN *némán meghajol.*

GRÓFNÉ. Doktor Kelemen... ön egy dzsentlmen.

KELEMEN. Kegyelmes asszonyom... jobb szeretnék nem az lenni.

GRÓFNÉ *nagy nyomatékkal.* Ön nem tehet róla, ön mégis az.

KELEMEN *meghajol.*

GRÓFNÉ. Imádkozni fogok az ön lelke nyugalmaért.

KELEMEN *szárazon.* Köszönöm. *Grófné sietve el jobbra, fenn. Kelemen egyedül marad, előrejön. Egy lakáj jön fenn, vissza a művésztől.*

TITKÁR *balról jön.* Malotti művész úr megkapta a kilenc citromot?

LAKÁJ. Igenis.

TITKÁR. Azonnal csináltasson Malotti művész úrnak három lány tojást egészen higan és jégbehűtve vigye fel neki, ez kell az énekhangjához.

LAKÁJ. Igenis. *Balra el.*

TITKÁR *a lépcső aljáról, mereven.* Attasé úr öméltósága a maga részéről szintén kéreti doktor úr önagságát, kegyeskedjék itt türelemmel várni. *Meghajol és el jobbra.*

KELEMEN. Köszönöm. *Pillanatnyi szünet. Kelemen izgatottan készül fel-alá járni. Előlről a lépcső felé megy, onnan vissza előre. Megfordul, hogy megint a lépcső felé menjen, de ekkor hátul, fenn, közepén hirtelen*

MÁSODIK FELVONÁS.

szétkapja a függönyt és megjelenik a főhadnagy. (Ugyanaz a színész játssza, aki Szabót. Borotvált arc, minden változtatás nélkül.) Két lépcsőt jön le és katonásan megáll. Kelemen is megáll. Farkasszemet néznek.

FŐHADNAGY katonásan. Doktor úrnak állok rendelkezésére.

KELEMEN. Ön elcsábította a feleségemet.

FŐHADNAGY. Érte jöttem.

KELEMEN. Mi?

FŐHADNAGY. Eljöttem érte.

KELEMEN. A részletekre nem vagyok kíváncsi. Ön az én hites feleségemet egy sötét szobában átkarolta. Ön ezért számolni fog.

FŐHADNAGY. Azért állok itt. El vagyok rá készülve.

KELEMEN. Ez meg fog történni annak rendje és módja szerint, holnap. Most azonban ennek a háznak a becsületéért egy rövid és kinos komédiát kell játszalnunk.

FŐHADNAGY. Nem tudok róla.

KELEMEN. Önt értesíteni fogják.

FŐHADNAGY. Itt állok. Ha még akar tölem valamit...

KELEMEN. Semmit. *Megjelenik Vilma fenn.*

VILMA *a két férfit nézve, remegve.* Azt mondták... itt vársz... jöjjenek ide...

KELEMEN. Igen.

FŐHADNAGY *meghajol és indul jobbfelé.*

VILMA. Ne... ne... ne menjen.

FŐHADNAGY *visszalép.*

VILMA. Félek veled egyedül maradni... és azt akarom, hogy az ő jelenlétében mondjam meg neked...

KELEMEN. Hogy szereted?

VILMA. Nem... nem... hogy miért voltam vele... hogy megmondjam neki... menjen el... menjen el...

KELEMEN. Szereted!

VILMA *kitörve.* Szeretem! Szeretem ezt a szép, szomorú katonát, igenis, ha tudni akarod, szeretem és én nem tudom elhazudni, hogy szeretem... és boldog vagyok, hogy kimondtam, hogy nem kell elfojtanom, letagadnom, elszenvednem...

hogy felsikolthatom az édig... szeretem a szép, szomorú, bátor katonát... aki eljött értem... ahogy a levelében megígérte... eljött értem... a csatából jött el értem!

FŐHADNAGY *egy lépést tesz feléje.* Vilma!

KELEMEN. Nem igaz... nem szereted!

VILMA. De szeretem... és látnod kellett volna a vendéglőben, mikor bejött, hogy szeretem... tudnod kellett volna, mikor a nevét letagadtam, hogy az övé vagyok... tudnod kellett volna, mikor a levelét megmutattam, hogy imádom... és hogy el fog jönni értem, mert megígérte... és tudnod kellett volna, hogy ha eljön értem, akkor az övé vagyok... az én diadalmas katonámé... és kinevetted a szegény kis levelét... és most itt van!

KELEMEN. Mit beszélsz? Mit teszel velem?

VILMA. Itt a diadalmas hadvezér... Afrikából jön... kinevetted, úgy-e... nem szóltam... hallgattam és te nevet-

tél, mert honnan tudjad te, mi lakik bennem, mit fojtok el, mit oltok el örökre, még ha én vagyok a leghűbb, legtisztességesebb, legokosabb asszony is... *Főhadnagyhöz tüntetőleg.* Szeretsz?

FŐHADNAGY. Még kérdezed? Hát este, a vendéglőben, hiszen kellett érezned, hogy a vér a fejembe rohant... hogy elhidegült a szívem... hogy a térdeim reszkettek... mert megláttalak egy idegen emberrel... és tudtam, hogy a férjed. *Szomorúan, nobilisan.* Vilma... miért nem vártál meg?

KELEMEN. Itt... előttem... a fülem hallatára...

VILMA. Mert gyöngé voltam... azt hittem, el tudlak felejteni... de nem... nem...

FŐHADNAGY. Kínlódtam érted... bolyongtam érted... a német hadseregben végigszenvedtem a nagy afrikai hadjáratot... ott kaptam a rangomat... közlegényből... egy rettenetes csatáért... amit érted... teérted... véreztem, ro-

MÁSODIK FELVONÁS.

hantam, nem ettem, nem ittam . . . puszta földön háltam . . .

VILMA. Drága . . .

FŐHADNAGY. Hónapokat, éveket szenvedtem . . .

VILMA. Drága. Kinevetett, te drága . . .

FŐHADNAGY. Golyó elé álltam . . . átlövettem a mellemet . . . akkor még csak káplár voltam . . . egy félévig haldokoltam a trópusokon, egy piszkos kórházban . . . gondoltál rám ?

VILMA. Senki másra . . . csak rád . . .

FŐHADNAGY. És újra, újra kezdtem . . . előre . . . tűzbe mentem . . . átlőtték a combomat . . . Afrikában . . . a nagy sivatagban, vérző testtel, hanyatt fekve a földön . . . arccal a végtelen fekete ég felé fordulva, fejem fölött az örök csillagokkal . . . lázban . . . az utolsó kenettel a homlokomon . . . fájdalommban . . . a nevedet ordítottam . . . meghallottad-e ?

VILMA. Hallottam . . . tudtam . . . imádlak . . .

FŐHADNAGY. És újra, újra kezdtem . . .

nem hagytam magam... nem akartam meghalni... csak érted... mert megígértem neked... csak, hogy visszajövök diadallal... a szép fehér homlokodért...

VILMA. A tied.

FŐHADNAGY... a fekete hajadért... a szemed csillagáért...

VILMA. A tied volt... mindig...

FŐHADNAGY. És nem vártál meg.

VILMA. Megvártalak... megvan a leveled... itt vagyok... senkié nem vagyok... *felujjongva*... az én szép, bátor katonámé vagyok!

KELEMEN *aki a bal fotelhez támolygott és onnan nézte; hallgatta ezt rémületben.* Elég volt!!! Frázisok! Romantika!

VILMA. Ne hallgass rá... hazudj neki valamit...

FŐHADNAGY. Érted jöttem, megszolgáltam érted, soha asszonyt nem öleltem, szépen, tisztán, fúsan, szűzen jöttem el a menyasszonyomért...

VILMA. Hazudj neki valamit... az kell

MÁSODIK FELVONÁS.

neki... mondd, hogy nem te vagy az...
Félek tőle...

FŐHADNAGY. Lehet itt félni?

VILMA. Kinevette a leveledet... eldobta... nem tudta, hogy ezt nem szabad kinevetni!

KELEMEN *dadogva, rémülettel.* Itt... előttem... nyíltan... szeretik egymást...

VILMA. Védj meg... félek tőle... ha hazamegyünk, kínozni fog, verni fog, be fog zárni, nekem megint hazudnom kell... el fog választani tőled, nem foglak látni soha többé... és megöregszem nélküled... meghalok és nem is látalak...

FŐHADNAGY. Téged senki nem bánthat, amíg én élek.

VILMA. Ne hagyj el... Védj meg...

KELEMEN *halálos hidegséggel.* Nincs rá szükség. Én már téged nem bánthatok többé.

VILMA. Hazudsz... Ha hazamegyünk... mit szenvedek!

FŐHADNAGY. Ez az asszony az én vé-

delmem alatt áll. Mindenért én vagyok felelős és minden szenvedés legyen az enyém.

VILMA. Ilyennek képzeltelek ... álmodtalak...

KELEMEN. Ebben az örületben, ami itt történik, én vagyok az egyetlen, aki szenved. Itt nekem veszik a véretem. De nincs tovább. Most, itt, vége. E pillanatban, a többit holnap elintézzük... egy kötelességünk van mind a hármunknak, ez iránt a ház iránt. Ezt én becsületemre vállaltam. Én a... feleségemmel karonfogva végig fogok menni a termeken és ön hozzánk fog lépni egy-két közömbös szóra. Aztán mind elmegyünk.

VILMA *borzongva*. Micsoda vesszőfutás!

KELEMEN. Én vállaltam. És ha főhadnagy urat nem érdeklí ennek a háznak a becsülete, talán megteszi annak az asszonynak a jó híréért, akinek ezt a jóhírt a gyereke számára legalább külsőleg meg kell őriznie. Értetted?

VILMA. Igen.

MÁSODIK FELVONÁS

KELEMEN. Ön is megértette ?

FŐHADNAGY. Igen.

KELEMEN. Megteszi ?

FŐHADNAGY. Nem.

KELEMEN *emeltebb hangon*. Velem szemben ön, mint hős, megvédheti a szerelmesét. De az ön szerelmesének a becsületes anyai nevét megvédeni... erre nincs más a világon, csak én. És meg fogom önnek mutatni, hogy ebben leszek olyan hős, mint ön abban, hogy egy összetépett szívű, megölt, meggyalázott, megsebzett, nyomorult férjjel szemben megvéd egy asszonyt, aki önbe szerelmes.

FŐHADNAGY. Nem teszem. Nem játszom komédiát.

KELEMEN. De meg fogja tenni. Kényszeríteni fogom rá.

FŐHADNAGY. Nem kényszeríthet sem mire ezen a világon. Nem játszom komédiát, mert én nem vagyok szatócs, akinek az a főgondja, hogy a csávából most kikerüljön. Amit tettem, azt vállá-

lom. Ez az asszony szeret engem és én hét éve küzdök érte, szenvedek, dolgozom, vérzem és harcolok, hogy méltó lehessen hozzá és egyszer eljöhessek érte. Most itt vagyok. Most megöleltem és reszketett a melle a mellemen. Most megcsókoltam és a szívemig égett a szája. Most megkérdeztem és úgy beszélt velem, mint az istenével, akit imád. És bennem felgyullad és végiglángol az én szomorú életem és felsikolt bennem az öröm és felviharzik bennem a gyerekkori szerelmem és itt erre jön egy cvikkeres úr és azt kívánja tőlem, hogy polgári megoldásokat csináljak és jön egy kis cvikkeres úr és nem érti meg és nem fogja soha megérteni, hogy e pillanatban már nem vagyok katona, nem tudom, hol vagyok, nem ismerek senkit és semmit és odadobok mindent és nem félek senkitől, és elborul előttem a világ, hogy ne lássak egyebet, mint az én szép menyasszonyomat, akiért eljöttem. *Hátra siet fel a lépcsőre. Most, most verik itt*

MÁSODIK FELVONÁS.

a szívemben a dobok a mars-marsot, most az enyém az egész világ, és most viszem el a menyasszonyomat magamnak...

VILMA *sikoltva*. Te szép, bátor katona!

FŐHADNAGY. Búcsuzz el tőle!

VILMA. Ilyennek álmódtam! Nem csalódtam benne!

FŐHADNAGY. Búcsuzz el tőle!

VILMA. Meghalok utánad!

KELEMEN. Vilma!!! *Pillanatnyi szünet, a főhadnagy két lépcsőt lejön.*

VILMA *a férje vállára borul*. Meghalok utána, Jenő, meghalok utána.

KELEMEN *a haját simogatva, kérőleg*.
Vilma!

VILMA. Jenő... nem mehetek vele... én meghalok utána.

KELEMEN. Vilma... ezek csupa közhe-
lyek... és vidékies, ez romantikus, ez
gyerekes... ez szavalat...

VILMA. Az én életemnek vége. Nekem
össze van törve a szívem. Nekem bűn-
hődnöm kell azért, amiért nem vártalak
meg.

A FARKAS.

FŐHADNAGY *sejtve a bajt, komoran.* Én neked mindent megbocsátottam.

VILMA. Nem mehetek el veled. Nem vártam rád. Hűtlen voltam hozzád. Másnak adtam a fiatalságomat... az első reszketéseimet... másnak hoztam gyereket a világra... *Keserves sirással.*... Mi maradt neked, te szép katonám, mi maradt neked az én szép fiatal életemből?

FŐHADNAGY *mélyen, szomorúan.* Nem kérdezem. Itt vagyok. Érted jöttem.

VILMA. Vidd el magaddal azt, hogy minden perccel, mindenemmel imádlak. És hagyj engem veszni... szenvedni és megöregedni. Bűnhődni...

FŐHADNAGY. Miért?

VILMA. Mert nem hittem abban, hogy a szerelem minden... akkor... amikor még lehetett volna. *Szünet.*

KELEMEN *komolyan, szeliden.* Főhadnagy úr, én tisztelettel megkérdem önt, tudja-e, mi most a kötelessége?

FŐHADNAGY. Tudom.

KELEMEN. Ne irigyelje tőlem azt, ami

MÁSODIK FELVONÁS.

nekem ebből az asszonyból megmaradt. Én megígérem Önnek, hogy halálomig tiszteletben fogom tartani a bánatát.

VILMA. Menj. Én örökké szeretni foglak.

LAKÁJ *belép, fenn, balról.* Gróf Walmsdorff attasé úr öméltósága kéreti a főhadnagy urat a zöld szobába.

FŐHADNAGY. Amit az attasé úr öméltósága a zöld szobában tőlem akar, azt már tudom. *Lakáj el.* Doktor úr, a nagyterem közepén fogok várni. Most már végigsétálhatunk a termeken. *Katonásan összeüti a bokáját és kisiet jobbra. Kelemen a támolgyó Vilmát a bal fotelhez kíséri. Vilma a fotelbe ül és eltakarja az arcát a zsebkendőjével.*

KELEMEN *szomorúan, de boldogan.* Nem mentél vele. Nem mentél vele.

VILMA. Nem mentem vele. Hát van rongyabb teremtés, van valami gyávább, alávalóbb, hálátlanabb, mint egy asszony?

KELEMEN. Ne kinozd magad. Ha szeretnéd, vele mentél volna. Nem szereted.

VILMA *sírva*. Nem szeretem.

KELEMEN *jóságosan*. Az én utam ki van jelölve. Nekem jónak és okosnak kell lennem. Nekem meg kell téged hódítanom. Én nem kaptam érted sebeket. Én majd jó leszek hozzád.

VILMA *a kezét nyújtja*. Légy jó... bánj velem... mint egy nagy beteggel.

KELEMEN. Csupa... közhelyeket mondott. De a temperamentuma vett le téged a lábodról. A tűz, amivel beszélt. Meg tudom érteni, hogy elforgatta a fejedet. Hát én ezt nem tudom. Én majd szelid és okos leszek.

VILMA. Légy szelid és okos.

KELEMEN. És erről ne legyen többé szó köztünk. Én elfelejtem. Én el akarom felejteni. Te is akard elfelejteni.

VILMA. Akarom.

KELEMEN. Jönnek az évek... jönnek komolyabb, tisztább, szebb örömek... a kis fiad... leszünk mi még nagyon, nagyon boldogok.

VILMA *gépiesen*. Nagyon... boldogok le-

szünk ... *Balról fenn jön egy lakáj, tányéron pezsgősvödörrel.*

TITKÁR *a lakáj mögött megjelenik.* Bocsánat.

KELEMEN. Engem?

TITKÁR. Nem, kérem ... bocsánat, hogy erre járunk ... de Malotti művész úrnak visszük a jégbehűtött híg tojást ... és itt az öltözője ...

KELEMEN. Kérem.

TITKÁR. Gyerünk. *Jobbra, fenn a lakájjal el.*

KELEMEN. Most egy kicsit kipihened magad, angyalom, aztán megyünk erről a szerencsétlen helyről.

VILMA. Igen ... menjünk ... itt olyan forró, olyan tikkasztó minden ... minden olyan szép ...

KELEMEN *megsimogatja.* És szép nyugodtan szólunk még a nagyteremben egy szót a főhadnagyhoz.

VILMA *felrebben.* Muszáj ezt?

KELEMEN. Hidd el, nem kívánnám .. de muszáj. Majd megkérem az attasét,

hogy ő is jöjjön velünk... így nem lesz olyan nehéz...

VILMA. Jó... kérd meg...

KELEMEN. Hát maradj itt addig, szívem egyedül... pihenj egy kicsit... itt nem zavar senki... mind fönnek vannak a hangversenyen... én megyek, beszélek az attaséval... *indul balfelé*... nem kell valami?

VILMA. Nem. Csak ne most mindjárt menjünk... kérd meg... az attasét, hogy csak öt perc múlva... csak tíz perc múlva... és ő is jöjjön velünk...

KELEMEN. Jól van, édesem.

VILMA. Mért nevetted ki a levelet...

KELEMEN. Rosszul tettem. De olyan gyerekes volt.

VILMA. ...visszajön... mint diadalmas katona...

KELEMEN. Hagyjuk, fiam.

VILMA *érezéssel* ...visszajön... vagy mint országok sorsát intéző nagy úr... *Kitéved a tekintete a bal 1. a kulisszába*... mint... *Rémülettel, csodálkozva, mintegy*

MÁSODIK FELVONÁS.

megbabonázva emelkedik fel a fotelből... országok... sorsát... intéző... nagy... úr... mereven néz arrafelé.

KELEMEN. Pszt... *Indul arra.*

VILMA. ...jön...

KELEMEN. Csönd, fiam... az attasé jön. Szedd össze magad. Én elébe megyek. *El bal 1.*

VILMA *visszaül a fotelbe, de tovább néz ki arra. Kis szünet.*

KELEMEN *belép bal 1. Nyugalmat és vidámságot színlelő hangon beszél hátra. Itt van a mi betegünk, gróf úr... már várja méltóságodat...*

ATTASÉ *belép bal 1. Megáll. Ugyanaz a színész játssza, aki Szabót. Borotvált arc, változtatás nélkül. Frakk, igen sok rendjellel.*

VILMA *csodálattal nézi.*

ATTASÉ *nagyon nyugodtan, halkán, finoman, tapintatosan, mint valami jó doktor. Csókolom a kezét, kedves jó nagyságos asszonyom... na, na, nyugodjunk meg egy kicsit... nincs semmi baj... Vilma eltakarta az arcát.*

KELEMEN *a fotel mögött.* Arra kérjük gróf urat, hogy kegyeskedjék velünk jönni, majd amikor ... azt a szomorú sétát ...

ATTASÉ. De kérem ... boldog vagyok, hogy szolgálatukra lehetek... kérem, rendelkezzenek velem ... *Jobb 1. felé kíséri Kelement.*

KELEMEN. Én megyek, megnyugtatom a kegyelmes asszonyt... és nagyon kérem ...

VILMA *felemelkedve a fotelből, rémülten.* Jenő ...

KELEMEN. Mi az, édesem.

VILMA. Nem látod? ...

KELEMEN. Mit?

VILMA. Az arcát ... az arcát ...

KELEMEN *mosolyogva néz az attaséra...* Ne izgasd magad, szívem, a gróf úr ... úgy-e, az ön kipróbált diplomáciájával ... kicsit vigasztalja meg a mi betegünket ...

ATTASÉ. De kérem.

KELEMEN. Az ön szavai bizonyára ..

MÁSODIK FELVONÁS.

ATTASÉ. De kedves ügyvéd úr...

KELEMEN *már jobb 1-nél.* Igazán, mély hálámat kell... méltóságodnak...

ATTASÉ. De szót sem érdemel.

KELEMEN *el, jobb 1.*

ATTASÉ *cigaretta-t vesz elő, rágyújt. Leül a jobb fotelbe. Szünet.*

ATTASÉ *mindvégig halk, hideg, nyugodt, elegáns hangon, még az izgatmaknál is csak belül reszketve.* Asszonyom... amikor hét év múltán viszontlátom... azt kell tapasztalnom, hogy... nemcsak hogy férjhezment... hanem már van egy főhadnagy is, aki a nyugalmát megzavarta.

VILMA *leveszi arcáról a zsebkendőt, lassan átnéz rá és ismét rémülten látja ugyanazt az arcot.* Hét év... múltán...

ATTASÉ. Megigérttem, visszajövök. Ha nagy úr leszek. Itt vagyok.

VILMA. Megigértte... itt van... és megbántott...

ATTASÉ. Nem akartam megbántani.

VILMA. Mégis megbántott.

ATTASÉ. Soha nem vettem volna magamnak a jogot ehhez a mondathoz, ha nem nekem jut véletlenül a szerep, hogy a férje elől elvezessek egy tisztet, aki önt átkarolta.

VILMA. Élek hét év óta . . . élet nélkül. Szerelem nélkül. Három év óta gyermekem van.

ATTASÉ. A legszebb álmom volt . . . ennek a gyermeknek az apja lenni.

VILMA. Ne kínozzon.

ATTASÉ. Négy éve asszony?

VILMA. Négy éve? Nem tudta?

ATTASÉ. A családom kiméleletből nem írt meg nekem semmit Londonba. Más-sal nem leveleztem.

VILMA. Miért?

ATTASÉ. Mert féltem, hogy magáról tudósítanak.

VILMA. Olyan komolyan vette.

ATTASÉ. Oh, igen.

VILMA. Nem is tud rólam semmit?

ATTASÉ. Nem. Az ura ügyvéd?

VILMA. Az.

MÁSODIK FELVONÁS.

ATTASÉ. Csinos, kellemes, okos ember.
Uri ember.

VILMA. Az.

ATTASÉ. Jó férj?

VILMA. Az.

ATTASÉ. Szereti?

VILMA. Nem. *Szünet.*

ATTASÉ. Megcsalja?

VILMA. Nem.

ATTASÉ. Asszonyom... megtisztel, ha még oly közel érzi magát hozzám, hogy... hazudik nekem. De büszkébb volnék, ha barátjának tekintene. És megmondaná az igazat.

VILMA. Még mindig olyan jól tenniszeznek?

ATTASÉ. Nem.

VILMA. Kár.

ATTASÉ. Az utóbbi öt évben... amióta a hatalmak megcsinálták azt a nagy nemzetközi akciót... amelynek első terve az én szerény munkám volt... a szerencse oly karriert juttatott nekem, hogy... a tenniszt igazán abba

kellett hagynom. Pedig nagyon szerettem.

VILMA. És nagyszerűen játszott.

ATTASÉ. Azért még mindig köszönöm az elismerést.

VILMA. Szívesen. Ami igaz, az igaz.

ATTASÉ. . . . . Megcsalja?

VILMA. Nem.

ATTASÉ. Azt mondta, nem szereti.

VILMA. Azt mondtam.

ATTASÉ. És fiatal, szép, még mindig a régi temperamentum.

VILMA. Igen.

ATTASÉ. És mellette él. Soha másra nem gondol?

VILMA. Gondolok.

ATTASÉ. Ah. Valami plátói, tiszta, költői epedés.

VILMA. Az.

ATTASÉ. Barátjának tart még mindig?

VILMA. Annak.

ATTASÉ. Hajlandó elfelejteni, a kis temesvári jogász nagy diplomáciai karriert csinált . . . hogy a közel jövőben péter-

MÁSODIK FELVONÁS.

vári nagykövet lesz . . . akar most olyan
őszinte lenni hozzám, mint hét évvel
ezelőtt a kis temesvári jogászhoz . . .

VILMA. Nagyon szívesen.

ATTASÉ. Akkor megmondja a régi ba-
rátjának . . . nem kíváncsiságból kérdem,
hanem, mindenek felett érdekel..
higye el . . .

VILMA. Nos ?

ATTASÉ. Ki az ?

VILMA. Kicsoda ?

ATTASÉ. Az a plátói, tiszta, költői epe-
dés ? Ki az, akire gondol ? *Kis szünet.* Kire
gondol ?

VILMA *halkan.* Rád.

KELEMEN *jobbról megjelenik. Szünet.* A ke-
gyelmes grófné már nyugodt. Ha akarsz,
édesem . . . *Szünet.*

ATTASÉ. Néhány percet kérünk még,
doktor.

KELEMEN *indul mögöttük a lépcső felé, de
gyanakvóan.* Szóval még maradsz egy
kicsit.

VILMA. Igen.

A FARKAS.

KELEMEN. JÓ. *El, fenn, balra, de visszanez. Kis szünet.*

ATTASÉ. Nem tudom, jól értettem-e.

VILMA. Rád. Rád gondolok minden napom minden percében.

ATTASÉ. Én azzal jöttem ide, hogy jó és kedves leszek magához, hogy a régi barátot meg fogja találni bennem, hogy . . .

VILMA. Rád gondolok nappal. És éjjel. És hét év óta nem megy ki a fejemből és tőled meleg a kezem, tőled mély a tekintetem és neked öltözöm és neked vagyok szép és tőled vagyok nyugtalan és szomorú mindhalálig.

ATTASÉ. Én az expresszen héttől tizenegyig jöttem Bécsből és egyében nem gondolkoztam, mint azon, hogy mit fogunk egymásnak mondani.

VILMA. És rád gondolok, ha este lecsukom a szememet és rád gondolok, ha reggel felnyitom a szememet és rád gondolok, ha szép zenét hallok és rád gondoltam, amikor a gyerekem született.

MÁSODIK FELVONÁS.

ATTASÉ. Nagyságos asszonyom . . . engem . . . végtére is ki fog hozni abból a fojtott nyugalomból . . . amelyben évek óta élek.

VILMA. Nem tehetek róla. Mért jöttél ide.

ATTASÉ. Azt hittem, férjhez ment, elfelejtett.

VILMA. Mért jöttél ide. Tudtad, hogy itt leszek.

ATTASÉ. Azt hittem, elmegyünk egymás mellett.

VILMA. Mért jöttél ide.

ATTASÉ. Biztam az időben, a hét évben, a férjében, a gyermekében, az asszonyi hűtlenségben.

VILMA. Mért jöttél ide.

ATTASÉ *csöndesen*. Mert . . . a mai napon . . . még mindig úgy szeretlek, mint hét évvel ezelőtt, amikor a búcsúzó levelemet megírtam neked.

VILMA *elégtétellel*. Ezért jöttél ide.

ATTASÉ. Ezért.

VILMA. Na végre. *Szünet.*

ATTASÉ. Most boldog vagy, hogy kiszedted belőlem a titkomat ?

VILMA. Nekem nem volt titok.

ATTASÉ. Hát . . . diadal. A nyugodt, hideg embert, aki a karrierjét annak köszönheti, hogy volt egyszer egy lány, aki elküldte és aki megtanította arra, hogy hogyan kell a legnagyobb kínlódásban a fogát összeszorítani és mosolyogni . . . ezt a hideg embert, aki tőled tanult meg mást mutatni, mint amit érez . . . ezt most leleplezted. Ez most itt ül a hideg és szenvedélytelen külsejével és a frakkja, a kordonja, a plasztronja alatt tisztán látszik a vérző szive, mint egy nagy égőpiros, rubintos rendjel. A legnagyobb rendjele. *Kelemen fenn balról jobbra nagyon izgatottan átlopózik, középen megáll.*

VILMA. Én adom érte a magam szívét.

ATTASÉ. Nem kell. *Feláll.*

VILMA. Nem igaz, hogy nem kell.

ATTASÉ *Vilma felé indul, erre Kelemen jobbfelé megy.*

VILMA. Soha nem jöttél volna ide, ha

MÁSODIK FELVONÁS.

hét évvel ezelőtt meg nem irod nekem
hogy egyszer visszajössz értem . . . majd
ha nagy rangod lesz . . . majd ha orszá-
gok sorsát intézed . . .

*ATTASÉ most már mereven áll a Vilma
fotelje mellett, arccal a közönség felé. Kelemen
lesve a felső jobb kijáratnál.*

VILMA. Ha szégyelled is, ha titkolod is,
ha le is tagadod . . . azért állsz most itt,
mert meg akartad nekem mutatni, hogy
csinál a szerelem egy temesvári jogász-
gyerekből pétervári nagykövetet.

*ATTASÉ. Nem. Kézmozdulattal. Erre a moz-
dulatra Kelemen el.*

VILMA. Még csak egyszer fogod mon-
dani, hogy nem. Aztán többé soha. Az
orosz cárnak elég jó leszel diplomatának,
de nekem nem. Szeretsz és bánod, hogy
férjhez mentem, hogy nem vártalak meg.
Siratod.

ATTASÉ. Nem.

VILMA. Ne add a hideget. Ki foglak
hozni a sodrodból.

ATTASÉ. Nem.

VILMA. Ez volt az utolsó «nem»... Mert egy vágyad van, csak egy, és ez az, hogy váljak el az uramtól és vigy magaddal... így, ahogy vagyok... hogy velem élhess, hogy udvarokba, királyok közé vezess, hogy onnan hazavigyél az öledben és sebeket csókolj a szerelmes számra. Mondd, hogy nem! *Hátrahajtja a fejét, élvezve, kedvesen.* Mondd, hogy igen.

ATTASÉ. Igen.

VILMA. Hogy értem jöttél.

ATTASÉ. Igen.

VILMA. Hogy megtartottad a szavadat... az utolsó, szép ígéretedet... a gyerekkori esküdet...

ATTASÉ. Igen.

VILMA. Igen, igen, igen... hogy értem dolgoztál...

ATTASÉ. Érted küzdöttem. A Balkánon egy kis ország elveszítette a függetlenségét...

VILMA. Én érettem...

ATTASÉ. Igen. A történelem nem fogja megtudni soha, de te kitaláltad.

MÁSODIK FELVONÁS.

VILMA. Milyen gyönyörű ez mind! Milyen szép ma éjszaka minden! Hadseregek mentek...

ATTASÉ *a cigarettájával játszva úgy, ahogy a naiv emberek egy hideg, kegyetlen diplomatát elképzelnek.* Hadseregek mentek nagy, vad hegyeken át. Ezer és ezer ember halt meg. Messzi falvakban özvegyek és árvák sírtak... ágyúk bömböltek... királyok és császárok virrasztottak a tábori sátrakban... és a pénz... milliók veszték el... és milliók támadtak...

VILMA. Szerelmes édes... gyerekkori pajtásom...

ATTASÉ. Olvashatta... a Katarina-hegyen volt a döntő ütközet. Húszezer ember ment föl... arra a hegyre... és tizenkilencezer... ott maradt. Csak... ezer jött le... hordágyon. Azt a részét a világ térképének... újra kellett rajzolni... csak azért... mert egy kis temesvári jogász meg akarta mutatni egy temesvári lánynak... hogy szereti. Ez az egész.

VILMA *halkan*. Milyen szép. Ma éjszaka itt minden . . . szebb, mint a regényekben . . .

ATTASÉ. Soha többé ebben az életben nem lesz több diplomáciai sikerem, mert most akadt valaki . . . akinek kinyitottam a lelkemet . . . és aki a vérző embert meglátta bennem.

VILMA. Tudtam, hogy el fogsz értem jönni.

ATTASÉ. És ha nem így jöttem volna? Ha mint koldus, cseléd jöttem volna?

VILMA. Akkor is . . .

ATTASÉ. 'Akkor is?

VILMA. Akkor is mennék veled, ahová hívnál.

ATTASÉ. Nincs veszteni való idő. Lehet, hogy ebben az életben csak ez az öt percünk volt egymás számára. Nekem holnap Bécsben kell lennem a külügyminiszternél . . . *e pillanatban belép hátul, fenn, jobbról Kelemen és lassan, lábujjhegyen megy a lépcsőig, azon le, egészen az attasé és Vilma mögé, kettejük közé, egészen közel . . . és*

holnapután Szentpétervárra utazom, ahol előzetes dolgaime vannak a nagykövetségen. Bocsásson meg, hogy ezt ily száraz üzletszerűséggel mondom, de nekem itt most el kell fojtanom minden szenvedélyemet. Itt nekem most cselekednem kell. És a pályám megtanított arra, hogy nagy dolgokban hidegen, röviden és habozás nélkül cselekedjem.

VILMA. Félni kezdek tőled.

ATTASÉ. El akarlak vinni magammal a császárok és királyok közé. A felséges asszonyok közt légy te a legfelségesebb.

VILMA. Az istenért . . .

ATTASÉ. A feléségem leszel.

VILMA. El . . . akarsz . . . venni az uramtól . . .

ATTASÉ. El.

VILMA. Örökre? *Kelemen most ért mögégük.*

ATTASÉ. Te nem lehetsz az én szeretőm. Én téged nem szöktethetlek meg. Te ennek rendje és módja szerint el fogsz válni az uradtól.

VILMA. Én . . .

ATTASÉ. Most te hallgatsz és én rendelkezem. Holnap elhagyod az uradat és elmegy édesanyádhoz lakni. Ott a törvény kedvéért hat hónapot töltesz. Ez alatt az idő alatt az uraddal megegyezkedel. Ma február negyedike van. Ötödikén hagyod el. Augusztus ötödikén megindul a válópör és hat hét múltán, szeptember tizenkilencedikén jogérvényesen szabad vagy. Én szeptember huszadikán reggel érkezem meg vonaton. Kilenc óra harmincnégy perckor. Szeptember huszadikán délelőtt tizenegy órakor az anyakönyvvezető elé megyünk. Valaki áll a hátam mögött.

VILMA *rémülten*. Micsoda?

ATTASÉ. Ne fordulj hátra. Valaki áll a hátam mögött és minden szót hall, amit beszélünk.

VILMA. Szent isten . . . ki lehet?

ATTASÉ. A nagyvilágban annyit hallgatóznak a szalonokban, mikor egy diplomata beszél, hogy nekem kifejlett érzé-

MÁSODIK FELVONÁS.

kem van arra, megérezni, ha valaki lábujjhegyen a közelembe lopózik. Nem szabad megfordulnod.

VILMA. Szent isten ... ha az uram.

ATTASÉ. Oly közel áll hozzám, hogy a lehellete melegét érzem. Meglehet, hogy az urad.

VILMA. Akkor el vagyunk veszve.

ATTASÉ. Nem is lehet más. Az, hogy hallgat, azt bizonyítja, hogy az urad. Ha az utolsó mondatomnál jött, akkor is hallott mindent. De már régebben áll itt. Nem akartam a beszédemet megszakítani miatta. Most sem adom neki azt az előnyt, hogy hátrafordulok és ijedt vagy kihívó arccal nézek rá. Meg kell értenie, hogy nem félek tőle. És neked most már nem kell többé egy kínos jelenetben megvallanod neki, hogy engem szeretsz, hogy elhagyod és velem jössz, mert most már ezt is tudja. Most már ezt is tudja rólad ... *érzés nélkül, nyíltan, nyugodtan, kihívóan ... szerelmes, édes, szép menyasszonyom.*

KELEMEN *ugyanezen a hangon, belső izgalommal.* Az ön szerelmes, édes, szép menyasszonya ma este már odadobta magát egy katonának.

ATTASÉ. Ez árulkodás. Ez gyerekes.

KELEMEN. Az ön édes, szerelmes, szép menyasszonya nem is bűnös, hanem beteg. Az ön édes, szerelmes menyasszonya az én szegény, elveszett, beteg feleségem.

ATTASÉ. Volt.

KELEMEN. Az enyém a szégyene. Az enyém a szomorú, betegápoló tiszte.

ATTASÉ. Semmi nem az öné. Minden az enyém.

KELEMEN. Ön megcsalt engem, gróf úr.

ATTASÉ. Ön ezért a szóért számolni fog.

KELEMEN. Ön belopta magát a [bizalmamba. Ön azzal maradt itt, hogy, hogy egy botrányt segít elsimítani. Ön visszaélt azzal, hogy ebben a palotában házigazda. Ön meglopta egy vendégét. Ön meglopta a legszegényebb vendégét.

ATTASÉ. Ha azért sérteget, hogy a pisztolya elé álljak, megmondtam, ott leszek.

MÁSODIK FELVONÁS.

KELEMEN. Ezt tudjátok. Lopni, aztán gyilkolni.

ATTASÉ. Ebbe a vitába nem követem. Vilma, légy erős és bízzál bennem. Kelj fel és menj haza vele. Holnap reggel pedig elmegy tőle.

KELEMEN. Nem megy el.

ATTASÉ. Elmegy.

KELEMEN. Nem adom.

ATTASÉ. Elveszem.

KELEMEN. Tőlem nem veszi el. *Balrói az asszony mellé, szembeül az attaséval, megfogja Vilma kezét.*

VILMA *remegve.* Jenő . . .

KELEMEN. Ön engem párbajban megölhet. És te akkor megtaníthatod a kis fiamat arra, hogy az apja gyilkosának azt mondja: apám. *Meggyőződéssel.* Más mód nincs, gróf úr.

ATTASÉ. Most feltehetném a menyasszonyomnak a nyílt kérdést: válasszon közöttünk. De semmi kedvem önből mártírt csinálni. Nem töröm össze a szívét és én nem fogom önt lelőni. Ön életben

marad. És ha én is, akkor az ön fia nekem azt fogja mondani, hogy bácsi. A menyasszonyom pedig most semmi nyilatkozatot nem tesz. A menyasszonyom holnap reggel elmegy az ön házából. Az embereim pedig délben fel fogják keresni önt. Óhajt tőlem még valamit?

KELEMEN. Nem.

ATTASÉ *Vilmához lép és kezét csókol neki.*

Fenn, balról jövet megjelenik négy lakáj, mindegyik kezében egy égő zsirandol. Utánuk jön a titkár egy szál hosszú, égő gyertyával.

ATTASÉ. Mi ez a fáklyásmenet? Mind megállnak és «előre arc»-ot csinálnak.

ATTASÉ. Mi ez?

TITKÁR. Alázattal, méltóságos gróf úr... e gyertyákat Malotti művész úr kérte az öltözőjébe, ahol most festi magát a Hamlet-előadásra és kevesli a világosságot.

ATTASÉ *már fenn a folyosón, Vilma felé. Kezét csókolom. Jobbra fordul és elmegy. A gyertyás menet nyomon követi és szintén el, jobbra. Mikor a titkár is eltűnt a kijárón, balról, fenn megjelenik a grófné és utána*

MÁSODIK FELVONÁS.

Micike. Micike kis fehér papírlapot tart a kezében.

GRÓFNÉ. Édes gyermekem, hol maradnak maguk? *Lejön. Nagy sóhajtással.* Sokat már nem lehetett megmenteni, de amit lehetett, azt megmentettük. *Nézi őket.* Miért ez a nagy kétségbeesés? Hisz az imént már azt mondta, édes doktor, hogy megnyugodott! Nincs nagy baj. A vendégeink akarva, nem akarva, elhitték, hogy őnagysága rosszul lett. Most ezzel a tüntető sétával az utolsó suttogókat is el fogjuk hallgattatni. A főhadnagy úr a terem közepén áll és vár. Öcsém, az attasé, beszélt önökkel?

KELEMEN. Beszélt.

GRÓFNÉ. Nos, és rendbehozta a dolgot.

KELEMEN. Ezt rendbehozta. Jól rendbehozta.

GRÓFNÉ. Milyen hangon mondja ezt, doktor...

KELEMEN. A kegyelmességed öccse elcsábította a feleségemet.

GRÓFNÉ *rémülten.* Örültséget mond!

KELEMEN. Elcsábította.

GRÓFNÉ *mint fent.* Ő is?

KELEMEN. Ő is.

GRÓFNÉ. Nem értem . . . azt kell hinned, hogy doktor úr eszét elvette az izgalom.

KELEMEN. Nem volna csuda. Kegyelmes asszonyom, most már nekem mindegy, hogy mit mondanak az ön vendégei. Ami ma itt történt, az az én tragédiám. Tünetető séta. Szépen vagyunk.

GRÓFNÉ. De . . .

KELEMEN. Ön azt mondta, hogy a főhadnagy úr a terem közepén áll és vár.

GRÓFNÉ. Ott áll.

KELEMEN. Hát most odaállhat melléje várni az attasé úr is. Vagy talán ennél még egyszerűbb lesz az, ha én állok oda várni és a feleségem sétál arra a főhadnaggal meg az attaséval. Kettővel. Ha ugyan addig három nem lesz belőle.

GRÓFNÉ. Mit beszél, doktor?!

KELEMEN. Vagy négy. Most már benne vagyunk.

MÁSODIK FELVONÁS.

GRÓFNÉ. Hogyan, az öcsém... az öcsém is... nagyságos asszonyom, ön beszéljen... igaz ez?

VILMA. Igaz.

GRÓFNÉ *reszketve, de türtőztetve magát.* Micike méltóságos, legyen szíves mindent előkészíteni, ami az én rosszullétemhez szükséges.

MICI. Már minden nálam van, kegyelmes asszony.

GRÓFNÉ. Az egyetlen férfitrokonom, aki intézkedhetnék, bele van tehát keverve a botrányba. Nekem kell intézkednem. Micike, én azt hiszem jól cselekszem, ha doktor Kelemennét ezennel kiutasítom a házamból.

VILMA *sírva fakad.*

MICI. Jól teszi, kegyelmes asszony.

GRÓFNÉ. Doktor Kelemenné itt magát erkölcstelenül viselte.

KELEMEN. Grófné, kíméletet kérek a beteg számára.

GRÓFNÉ *gőgös gúnnyal.* Beteg?

KELEMEN. Nem bűnös. Ez az asszony

beteg. Holnap Grác mellé viszem, szanatóriumba.

GRÓFNÉ *mint fent.* Beteg. Szanatórium. Édes doktor . . . ezt a legrosszabb helyen mondta egy arisztokrata házban. Mi tudjuk, mi az a szanatórium. *Egyre izgatottabban.* Ez nem betegség, doktor. Ez tisztességtelenség.

KELEMEN. Asszonyom, nem tűröm, hogy a feleségemet inzultálja.

GRÓFNÉ. Doktor Kelemenné foltott ejtett a házam tisztaságán . . . doktor Kelemenné a maga bűnös érzékiségében ezenfelül a családomig merészkedett . . . behálózta tulajdon öcsémet . . . nem tudom, nem anyagi érdekből-e . . . ez az asszony egy megvetésre méltó . . .

KELEMEN. Ne sértegesse!

GRÓFNÉ. Ez az asszony egy személy.

KELEMEN. Ez az asszony hat hónap múlva az ön sógornője lesz!

GRÓFNÉ. Mit beszél?

KELEMEN. Az ön nevét fogja viselni.

GRÓFNÉ. Az én nevemet?

MÁSODIK FELVONÁS.

KELEMEN. Azt, azt. Az öccsét. Ön a pétervári nagykövetnét sértegeti.

GRÓFNÉ. Micike . . .

MICI. Minden nálam van, tessék bátran.

KELEMEN. Az ön öccse szavát adta neki, hogy szeptember huszadikán az anyakönyvvezető elé viszi.

GRÓFNÉ. Hazudik! Ki mondta ezt önnek!? Önagysága?

KELEMEN. Sokkal jobb helyről tudom. Ezt nekem az attasé úr mondta, személyesen. Szeptember huszadikán délelőtt tizenegykor. Én önt tisztelettel meghívom erre az esküvőre! *Elrohan.*

GRÓFNÉ *remegve.* Micike . . . lehet?

MICI *üveggel a kezében.* Lehet, kegyelmes grófné.

GRÓFNÉ *halkan.* Ah! *Micire dől, aki üveget szagoltat vele.*

TITKÁR *felülről sietve jön és széthúzza a függönyt.* Kegyelmes grófné . . . a Hamlet-jelenet következik Malotti művész úr énekével . . . *Rémülten.* Mi az?

MICI. A grófné rosszul van. Fogja ezt.

Átadja a papírlapot. Kérjen nekem két autogrammot a művésztől. Kivezeti a grófnét.

TITKÁR *Vilmához.* Nagyságos asszonyom... figyelmeztetni kívánom, hogy Malotti művész úr azonnal keresztül fog menni ezen a hallon... A házi szinpadra... mert az ő előadása következik... teljes jelmezben... nem szereti, ha látják... és ha nagyságod, amint gondolom, nem óhajt vele találkozni... *Látva, hogy Vilma nem mozdul... én szaladok... a tapsot megkezdeni... Bal 1 elrohan.*

VILMA *egyedül marad, homlokára szorított kézzel, lassan, fáradtan a lépcső felé indul.*

E pillanatban leghátul, legfelül az emeleten megjelennek a lakájok az égő gyertyákkal. Kettő-kettő jobbról-balról jön le a nagy lépcsőn, utánuk affektáltan jön le Hamlet fekete kosztümjében Malotti. Mikor a szinpadi lépcsőn is lejött, megáll. Mögötte egyenes sorba állnak a lakájok. Ugyanaz a színész, mint Szabó. Borotvált arc, változatlan.

MALOTTI *halkan, affektáltan.* Soha . . . sehol . . . senkinek . . . semmikor . . . nem énekeltem egy házi hangversenyen . . . teljes kosztümben . . . négyezer koronán alul . . . csak mert tudtam, hogy te . . . hogy te itt leszel . . . azért jöttem el ide . . . háromezerötszázért . . . eljöttem, érted jöttem!

VILMA. Tudtam, hogy értem fogsz jönni... megírtad . . . mint világhírű művész fogsz értem jönni . . . életem! Boldogságom. Tudtam! . . . *Egy lépést tesz feléje.*

MALOTTI. Nicht vor den Dienstboten.

VILMA *elragadtatva.* Milyen szép vagy.

MALOTTI *affektált mozdulattal elküldi a lakájokat, akik bal 2 kivonulnak.* Csak egy perc időm van, Vilma . . . a teremben már vár a buta tömeg . . . már lázban ég, hogy engem láthasson. Csak egy perc . . . megígértem . . . hát itt vagyok, érted jöttem, egyetlen szerelmem . . . Enyém a hír, a dicsőség, a kincs . . . az egész világ . . . és én mindent a lábad elé akarok dobni . . .

VILMA. Milyen forró a suttogásod . . .

MALOTTI. A hangomat kímélem, édesem. Hét hosszú évig tanultam, küzdöttem Amerikában, csak hogy világhírű ember lehessenek. Az utcán énekeltem egy kis románcot, amivel híressé lettem, azt hogy «Légy szerelmes párom!» Kis le-bujokban folytattam . . . polgári házak-nál hitvány kis pénzekért énekeltem . . . a «Légy szerelmes párom»-at, csak hogy megismerjenek . . . nem magamért . . . teérted. Az olasz nevemet is azért választottam, hogy ne tudj rólam semmit.

VILMA. Ilyennek képzeltelek.

MALOTTI. Milyennek ?

VILMA. Ilyennek.

MALOTTI. Ilyennek. Hát ilyen is vagyok. Amerikai karrier.

VILMA. A legszebb.

MALOTTI. Az Unio elnöke barátom. Csizmatisztító volt. A legnagyobb ujság főszerkesztője előre köszön. Medvecukrot árult. Csupa amerikai karrier. Az acéltröszt elnöke hozzám akarta adni a

lányát. Cipőzsinórral kezdte. Amerika. Visszalöktem. Két évvel ezelőtt meghivott próba-éneklésre a Metropolitan igazgatója. Putzpasztával kezdte. Amerika. Próbát énekeltem . . . szerződtek . . . kilencedik baritonista voltam . . .

VILMA. Hány között?

MALOTTI. Kilenc között. — De nem tudtak ellenem tenni semmit . . . hiába volt minden intrika, egyre följebb és följebb emelkedtem a sorban, pusztán csak a tehetséggel. A nyolcadik elvett egy milliomos lányt, én lettem a nyolcadik. Elcsaptak egyet, én lettem a hetedik; megvesztegettem a rendezőt, én lettem a hatodik; beteg lett egy, ötödik lettem; megszökött egy, negyedik lettem — pusztán csak a tehetséggel . . . egyet elgázolt a villamos, harmadik lettem; egy nyugdíjba ment, második lettem, és végre, ah végre tavaly én lettem az első, mert az első baritonista elvesztette a hangját.

VILMA. És mit csinált szegény?

MALOTTI. Elment tenoristának. — Így csináltam hét év alatt karriert . . . nem hiúságból, mert utálok a dicsőséget, nem pénzvágtyból, mert undorodom a pénztől . . . nem Párisnak, Berlinnek, Londonnak, New-Yorknak, Chicagonak, hanem . . . Temesvárnak. Neked.

VILMA. Édes . . . hű szerelmem . . . tudtam, tudtam, bíztam benned . . . tudtam, hogy eljössz értem . . . és jókor jöttél . . . mikor a legszerencsétlenebb vagyok . . . vigyél, vigyél el innen . . . vigyél magaddal . . .

MALOTTI. Nincs forróbb vágyam . . . mint hogy felemeljelek magamhoz a magasba . . .

TITKÁR *belép balról, izgatottan.* Tisztelt művész úr, . . .

MALOTTI. Menjen.

TITKÁR. A közönség . . .

MALOTTI. Takarodjék. Nem látja, hogy munkában vagyok ?

TITKÁR. De türelmetlen . . . tapsol . . .

MALOTTI. Tapsoljon ! Várjon ! Menjen !

MÁSODIK FELVONÁS.

TITKÁR. De kérem . . .

MALOTTI *komikus hisztériával.* Idegessé tesz. Idegessé tesz. Ha még egy szót szól, nem lépék fel.

TITKÁR. Jaj, egy szót se szóltam. *Kirohan, kezével a száján.*

VILMA. Menj . . . menj . . . arass dicsőséget, tapsot . . . nekem . . .

MALOTTI. Nem . . . előbb tudd meg . . . hogy imádlak . . . . hogy el akarlak vinni magammal . . . nem pusztán feleségemnek, aki szorongva lesse a férje tapsait . . . nem! A szent művészetben légy szerelmes párom! . . . Ki foglak képezni. Taníttatni foglak. Színésznő, énekesnő leszel . . . és hűségédért jutalmul meg fogod velem osztani a tapsokat! Nem fogok fellépni, csak veled! Csak veled fogok játszani a színpadon . . . a tapsok, a csodás melódiák forró levegőjében, ezer meg ezer bámuló ember izzó szeme előtt, ott, ott, a fényben ragyogó színpadon, a szent művészetben légy szerelmes párom . . . és nem, nem otthon a

szobában, hanem amikor a szerepem szerint magamhoz vonlak fényes, lovagi jelmezben, ezer lámpa tündöklésében, mikor a trombiták férfias vágyat harsognak, hogy dobog belé mindenki szíve, mikor a hegedük kéjesen, édesen zokognak fel, szerelmet, örök gyönyörűséget dalolva millió ember reszkető lelkébe, hogy viharként zúg fel a taps fergetege, akkor, a szent művészetben, édesem, akkor légy szerelmes párom, akkor, ott, a tapsolva ordító világ szemeláttára akarlak megcsókolni, akkor, . . . ott . . . a szent művészetben . . . *a túlságos lelkesedéstől egyszerre átmegy a teli tudóval való éneklésbe . . . légy szerelmes párom, légy széherehalmehes páháhá, rohohom!!! Egyet lép előre a sugólyuk felé, keblét kitarva a közönségnek, mint az olasz énekesek a magas cé után.*

VILMA *aggódva.* Kíméld a hangodat, szerelmem.

MALOTTI. Elragad a hév . . . magával ragad az érzés . . .

MÁSODIK FELVONÁS.

VILMA *mint fent.* Talán jeges tojást, szí-
vem?

MALOTTI. Már ezt is tudja! Milyen fe-
leség!

TITKÁR *megjelenik.* Művész úr... ha
nem csalódom, téved a helyiségben...
ön itt énekel és a közönség máshol
várja...

MALOTTI *lelkesen.* Mit nekem most kö-
zönség!

*A kegyelmes asszony és Mici bal 1 be-
lépnek.*

TITKÁR. Könyörgöm, művész úr...

VILMA *boldogan.* Menj, menj édesem...
várlak...

GRÓFNÉ. Művész úr...

MALOTTI. Mit nekem közönség, mit ne-
kem taps, mit nekem a világ minden
pénze és dicsősége, mikor... *Vilmára
mutat sugárzó arccal...* az én édes szép
szerelmem szeret engem... mikor az
én szép szerelmem...

GRÓFNÉ *sikoltva.* Ah! Micike! *Az üvegek
után nyúl.*

MICI *kétségbeesve*. Nincs nálam. *Felháborodva*. Erre már igazán nem számítottam, grófné.

GRÓFNÉ *szédülve*. Mi ez? Mi ez? *Kitámolyog* Micivel.

Fenn, balról megjelenik Kelemen, karján Vilma belépőjével.

Lenn a bal fotel előtt Malotti megfogja Vilma kezét.

TITKÁR *felrohan Kelemen elé, hogy visszatartsa, ágálva, hadarva*. Ügyvéd úr... az istenért... tūrtöztesse magát...

KELEMEN. Mi az?

TITKÁR *mint fent*. Ügyvéd úr... egy nagy szerencsétlenség...

KELEMEN *lefelé jön*.

TITKÁR. Ügyvéd úr... legyen erős... készüljön el a legrosszabbra...

KELEMEN *eltolja az útjából*. Mi az?

TITKÁR *örülten rohan el, a fejét fogva*.

VILMA *bátran, felfelé nézve, mintegy álomban*. Értem jött, ahogy megírta a levelében, értem jött, mint világhíres művész... királyabb a királynál... szebb

mint a legszebb . . . értem jött és magával visz . . .

KELEMEN *megremeg, a földre ejti a belépőt.*

MALOTTI. Ki ez az ember ?

VILMA. Az uram.

MALOTTI. Te férjhez mentél ?

VILMA. De téged . . . téged szeretlek . . . veled akarok menni . . .

A titkár dult arccal támolyog be.

MALOTTI *rogyadozva, zokogó színész hangon.* Titkár úr . . . vezessen a színpadra . . . titkár úr . . . most szükségem van a tapsra, a mámorra . . . titkár úr . . . én csalódtam a nőkben . . . jöjjön . . . hadd keressék vigasztalást a művészetben ! . . .
El. Belép Ritterné.

VILMA *dacosan.* Ha nem lehettem a felesége, a szeretője leszek ! Vele fogok menni, utána szaladok, mint a kutya könyörögni fogok, hogy tűrjön meg maga mellett !

KELEMEN *Ritternére borul.* Mama ! Zokog,
RITTERNÉ *Kétségbeesve.* Drága vőm . . .

legyen erős . . . vigyük, vigyük el szegény lányomat . . . mindent tudok . . .

KELEMEN. Mama!

RITTERNÉ. A grófné ájultan fekszik. A vendégek mindent tudnak.

VILMA *mintegy tranceban, átszellemülten* . . . Nem vártam meg . . . nem hittem az utolsó ígéretének . . . férjhezmentem a férjhezmenésért . . . pesti ügyvédné akartam lenni . . .

RITTERNÉ. Édes fiam . . . ne hallgasson szegényre.

KELEMEN. Mama . . . vigyük el innen . . . vigyük el szegényt.

VILMA *mint fent* . . . de nem jött vissza hiába, mert az övé lesz az életem, mindenem . . . ha nem lehettem a felesége, a párja . . . a szeretője leszek . . . az alázas, bűnbánó szeretője . . . térden csúszva megyek utána . . . vele . . . a fénybe . . . a diadalba . . .

RITTERNÉ. Drága vőm . . . el kell innen mennünk . . .

MÁSODIK FELVONÁS.

KELEMEN. Szegény kis fiam, szegény kis gyerekem.

RITTERNÉ. Jenő . . . legyen férfi . . . én megyek a ruhákért . . . kocsit hozatok . . . visszük haza . . . maradjon addig velem . . . legyen erős . . . legyen irgalmas hozzá . . .
Elrohan.

Kelemen a bal fotelhez vánszorog, belerogy.

VILMA *A színpad közepén áll, átszellemülten.* . . . Most énekel . . . édes, forró hangon . . . a szíve velem van tele . . . az én lelkem énekel belőle . . . az én szerelmemtől meleg a hangja . . . a milliók nekem tapsolnak . . . minden, minden asszony engem irigyel! *Lassan megy a férje felé.* Ki vagy te szomorú ember, ki vagy te megcsalt ember? Hát nem látál, nem éreztél mindent ma este, a vendéglőben . . . Hát nem olvastad a levelét? . . . a szegény, szerelmes utolsó levelét? . . . Hát nem tudtad, hogy értem fog jönni? Hát elhitted, hogy már nem bánom, hogy már nem tudom, hogy már nem szeretem? . . . Ah! *Végig-*

simítja a homlokát. Mi ez? Ez valami más . . . mert ez szebb, mint az élet . . .

Kelemen a székre van rogyva, összetörve, szóltalanul, eltakart arccal. Kis szünet.

Jobbról 1 előlről öt egyformán öltözött lakáj jön be libasorban, nagyon nagy ezüst tálcákkal. Az első szendvicseket és süteményeket visz, a második gyümölcsöt, a harmadik likőrös üvegeket és kis poharakat, a negyedik pezsgővel tele talpas poharakat, az ötödik vegyesen limonádéval és oranzsáddal teli poharakat. A lakájok, amint jobb 1 belépnek, azonnal hátat fordítanak a közönségnek és mennek fel a lépcsőn, hátul középen be és balra el. Még mind az öt látható a színpadon, amikor Vilma megszólítja az utolsót, az ötödiket, aki már két-három lépcsőfokot ment fel a színpadi lépcsőn.

A következőkben Kelemen lassan felfedi az arcát, gyanakodva, érdeklődve nézi nejét és a lakájt.

VILMA. Kérem . . .

Mind az öt lakáj megáll.

VILMA. Egy pohár oranzsádót kérek . . .

MÁSODIK FELVONÁS.

A négy első lakáj kimegy. Vilma a lépcső felé lép.

VILMA. Egy pohár . . .

ÖTÖDIK LAKÁJ *megfordul. Ugyanaz a színész, mint Szabó, borotvált arc, változatlanul.*

VILMA. . . . Oran . . . *megrebben, a torkán akad a szó.*

ÖTÖDIK LAKÁJ. És ha mint . . . koldus . . . szegény cseléd . . .

VILMA *halkan, szótagolva* . . . egy pohár . . . oran . . . zsádot . . .

ÖTÖDIK LAKÁJ. Ha így . . . mint szegény cseléd . . . jövök vissza érted . . .

VILMA *a pohár után nyúl, elveszi.*

ÖTÖDIK LAKÁJ. . . . akkor is ?

VILMA *halkan.* Akkor is.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Nem lett belőlem . . . semmi. Elmentem azzal, hogy . . . emlékszel ?

VILMA. Emlékszem.

ÖTÖDIK LAKÁJ. . . . hogy győztes hadvezér . . . hogy hatalmas nagy úr . . . hogy világhíres művész leszek . . . és visszajövök érted . . .

VILMA. Visszajösz . . .

ÖTÖDIK LAKÁJ. . . és itt vagyok . . . és nem lett belőlem semmi. És inas lettem. És senki nem vagyok . . . semmi nem vagyok . . . lakáj lettem . . . Cseléd vagyok.

VILMA. Szép vagy.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Azt mondja a kegyelmes asszony is.

VILMA. Hűtlen lettél . . . hozzám ?

ÖTÖDIK LAKÁJ. Élni csak kell. De a szegény, hallgatag cseléd szive örökké a tied, te fényes uriasszony.

VILMA. Vigyázz . . . az uram . . . észrevesz . . .

ÖTÖDIK LAKÁJ. Én nem félek senkitől.

VILMA. Beállasz hozzám . . . itt hagyod . . . ezt a házat . . .

ÖTÖDIK LAKÁJ. Itt . . . százhusz korona . . .

VILMA. Pfuj.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Én nem vagyok dzsentimen.

VILMA. Így kell látnom téged.

MÁSODIK FELVONÁS.

ÖTÖDIK LAKÁJ. El hagytál veszni. Ide hagytál jutni.

VILMA. Szép vagy.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Azt az első komorna is mondja.

VILMA. Az is ?

ÖTÖDIK LAKÁJ. Féltékeny vagy ?

VILMA. Elbizakodott vagy.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Bujtam előled.

VILMA. Mit szégyeltél ?

ÖTÖDIK LAKÁJ. Ezt a tálcát . . . amit a kezemben tartok . . . amit szeretnék . . .
egyre hevesebben, de fojtottan . . . most . . .
a földhöz vágni . . .

VILMA. Az istenért . . . nyugodtan . . .

ÖTÖDIK LAKÁJ. Félsz tőlem ?

VILMA. Nem.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Tudnál . . .

VILMA. Tudnálak.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Megírtam . . .

VILMA. Emlékszem.

ÖTÖDIK LAKÁJ. És így is ? . . .

VILMA. Így is.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Igazán ?

VILMA. Igazán.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Nagyon?

VILMA. Mindhalálíg.

ÖTÖDIK LAKÁJ. És...

VILMA. Hagyd itt őket...

ÖTÖDIK LAKÁJ. Holnap.

VILMA. Holnap.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Szerelmem!...

VILMA. És ha...

ÖTÖDIK LAKÁJ. És ha?...

VILMA. És ha... az utca sarokban...
és ha...

ÖTÖDIK LAKÁJ. És ha?

VILMA. És ha a börtönben...

ÖTÖDIK LAKÁJ. Beszélj... beszélj...

VILMA. Nem... lehet... *lassan vissza-*
teszi a poharat... üres... a pohár...
menj most...

ÖTÖDIK LAKÁJ. Igyál még egyet.

VILMA. A férjem.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Nem bánom.

VILMA. Menj. Holnap. Menj!

ÖTÖDIK LAKÁJ. Nem.

MÁSODIK FELVONÁS.

VILMA *hangosan*. Köszönöm! *Súgva*. Szeretlek. *Hangosan*. Elmehet!

ÖTÖDIK LAKÁJ *mozdulatlanul áll.*

VILMA. Mehet. *Otthagyja, a férjéhez megy.*

ÖTÖDIK LAKÁJ *nem mozdul.*

VILMA *Kelemenhez nagyon idegesen*. Mit nézel? . . . Gyere kérlek . . . vegyük a ruháinkat . . . és menjünk . . .

KELEMEN *mereven nézi a lakájt.*

VILMA *majdnem hisztérikusan*. Gyere kérlek . . . mit nézel? . . . Menjünk! . . .

Elsiet balról.

A lakáj mozdulatlanul áll és előre néz. Kelemen a fotelből ugrásra kész mozdulattal fixirozza a lakájt. Szünet.

KELEMEN *a fotelből*. Hallotta?

ÖTÖDIK LAKÁJ *mozdulatlan*. Nem felel.

KELEMEN. Elmehet. Takarodjék.

ÖTÖDIK LAKÁJ *mozdulatot tesz Kelemen felé.*

KELEMEN. Miii? *Fenyegetőleg áll fel.*

ÖTÖDIK LAKÁJ *farkasszemet néz Kelemennel.*

KELEMEN. Hogy mert . . . hogy mertél szólni a feleségemhez?

ÖTÖDIK LAKÁJ *mozdulatlan.*

KELEMEN. Hogy merted megszólítani a feleségemet?

ÖTÖDIK LAKÁJ. Ne tegezzen.

KELEMEN. Te !!!

ÖTÖDIK LAKÁJ. Ne tegezz!

KELEMEN. Te rongyos. Te szolgál.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Ha én leteszem ezt a tálcát . . .

KELEMEN. Mit merészeltél mondani a feleségemnek?

ÖTÖDIK LAKÁJ. Nincs felelet. Azért vagyok itt, hogy italokkal szolgáljak. Tessék. Limonád és oranzsád.

KELEMEN *fenyegetőleg, közel megy hozzá.*
Mit mondtál? Mit mondott?

ÖTÖDIK LAKÁJ. Semmit.

KELEMEN. Diszkrét vagy?

ÖTÖDIK LAKÁJ. Ne tegezz.

KELEMEN. Diszkrét vagy?

ÖTÖDIK LAKÁJ. Az is vagyok.

KELEMEN. Te cseléd.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Az is vagyok.

KELEMEN. Hogy mertél . . .

MÁSODIK FELVONÁS.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Ő szólitott meg.

KELEMEN. Hazudsz.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Szeret.

KELEMEN. Tee . . .

ÖTÖDIK LAKÁJ. Szeret.

KELEMEN. Te . . .

ÖTÖDIK LAKÁJ. Szeret . . . szeret . . . és te nem tehetsz semmit . . . hét évvel előbb csókoltam meg a száját, mint te . . . és ha itt most az arcomba vágysz, ha megöklözöl . . . ha megrugsz . . . ha széttépetsz a kutyáiddal . . . akkor is minden hiába . . . mert a szép úri dáma a gyerekkori pajtásába szerelmes . . . még ha százszor lakájjá züllött is . . . és én kinevetlek téged, doktor Kelemen, mert velem nem párbajozhatol, engem nem lőhetsz agyon doktor Kelemen, mert én nem vagyok úr . . . hála istennek . . . doktor Kelemen . . . én csak cseléd vagyok és engem csak véresre lehet verni, vagy el lehet csapatni . . . de én életben maradok és szeretem a feleségedet és a te feleséged engem szeret. mert én

vagyok a férfi és nem te... doktor Kelemen.

KELEMEN. Te el fogsz takarodni!

ÖTÖDIK LAKÁJ. Elcsapathatsz.

KELEMEN. El foglak.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Megyek máshova. Akkor is szeret.

KELEMEN. Kidobatlak!!

ÖTÖDIK LAKÁJ *vállat von.* Rajtad nem segít.

KELEMEN. Azonnal... *jobbról lefelé indul...* takarodni fogsz... innen... Korbáccsal veretlek ki... *elrohan jobbról.*

ÖTÖDIK LAKÁJ *egyedül marad, mereven áll a tálcával és vállat von. Gögösen mosolyog. Megint vállat von. Vár.*

VILMA *balról bejön, betépőben, távozásra készen.* Ostoba vagy.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Nem félek tőle.

VILMA. Jöhettél volna hozzám... holnap...

ÖTÖDIK LAKÁJ. Megtalálsz így is.

VILMA. Szegény édesem...

ÖTÖDIK LAKÁJ. Ne sajnálj.

VILMA. Szeretlek.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Hazudsz.

VILMA. Örökké.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Hazudsz.

VILMA. Nem hazudom.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Akkor ... *egy lépést tesz.*

VILMA. Akkor?

ÖTÖDIK LAKÁJ. Megcsókolsz.

VILMA. Nem.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Megcsókolsz.

VILMA. Ne bánts.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Itt, azonnal.

VILMA. Várj.

ÖTÖDIK LAKÁJ. Azonnal.

VILMA. Ne ölj meg...

ÖTÖDIK LAKÁJ. Ha én leteszem a tálcát...

VILMA. Istenem...

ÖTÖDIK LAKÁJ *emelt hangon.* Ha én a tálcát leteszem!

VILMA *szerelmesen*... Gyere!...

ÖTÖDIK LAKÁJ *leteszi a fotelre a tálcát.*

VILMA. Nos... hiszed... hogy... szeretlek? *Ráborul.*

ÖTÖDIK LAKÁJ. Te szép, hűtelen ur dáma!

Baloldalt, egészen elől, átkarolja és hosszan ajkon csókolja.

Jobb 2-ből sietve jön Kelemen, grófné, Mici és titkár.

TITKÁR rémülten. Én épp most... jönnek a hangversenyről!!!...

Rohan a lépcsőn lefelé.

GRÓFNÉ felsikolt.

ÖTÖDIK LAKÁJ *durván.* Mit bámulnak? Hát szeretjük egymást! Most már úgy is mindegy! *Vadul megint a keblére kapja Vilmát és szájon csókolja.*

KELEMEN *feléjük indul felemelt ököllel.* Megöllek!

Künn nagyon erős kopogás. Kelemen megáll. Lakáj elereszti Vilmát, mind arra néznek. Újra erős kopogás.

A KISASSZONY HANGJA *erősen.* Nagysága!

Szünet, kopogás. A színpad fokozatosan sötétedni kezd.

A KISASSZONY HANGJA. Nagysága kérem.

Egyre sötétedik. Egészen koromsötét van,

MÁSODIK FELVONÁS.

semmit se látni. Kopogás, most már rendszeresen.

A KISASSZONY HANGJA *rögtön a kopogás után, egyszerűen, közvetlenül, de hallhatóan. Nagysága kérem... tessék felkelni... már háromnegyed tíz!*

Függöny.

HARMADIK FELVONÁS.

Kelemenék előbbi szobája úgy, ahogy Vilma elaludt benne. Vilma a kanapén fekszik és alszik. Sötét van. Kopogtatás a hátsó ajtón és a kisasszony hangja: «Nagysága kérem, tessék felkelni.» Aztán a hátulsó bejárat-ajtó kinyílik, látjuk a lámpavilágos előszobát, amelyből belép a kisasszony.

KISASSZONY *belép, nyitva hagyja az ajtót odalép az alvó Vilmához. Halkan, gyöngéden. Nagyságos asszony... Szünet.*

KISASSZONY. *Nagyságos asszony... háromnegyed tíz.*

VILMA *felriadva. Nem... nem!!! Kis szünet.*

KISASSZONY. *Nagyságos asszony... tessék felkelni... háromnegyed tíz... meggyujtom a lámpát... a falhoz megy és felszórólja a csillárt. Világosság. A kanapéhoz*

megy. Háromnegyed tíz... mélyen tetszett aludni...

VILMA *riadtan.* Tessék? *Felül.* Mi? Igen *Elsimítja a haját a homlokából.* Igen. *Nagyot sóhajtva lélekzik fel.* Szünet. Igen.

KISASSZONY. Milyen mélyen el tetszett aludni.

VILMA. Igen. *Szünet.* Hány óra?

KISASSZONY. Háromnegyed tíz.

VILMA *gépiesen.* Háromnegyed tíz. *Lehajítja fejét a kanapé karjára.*

KISASSZONY *miután várt egy kicsit.* Ideje már felöltözni nagyságos asszony... minden előkészítettünk a hálósobában... és a szakácsné is ott van a könyvvel... hogy tessék vele számolni és a spejzből kiadni...

VILMA *álmottasan.* Az uram...

KISASSZONY *kissé csodálkozva Vilma viselkedésén.* A nagyságos úr a szalonban ír.

VILMA. Ir.

KISASSZONY. Ott dolgozik... majd... *csodálkozva* szólok neki, hogy fel tetszett ébredni... *el balra.*

Vilma egy kicsit maga elé néz, aztán ismét, összegubbaszkodva a kanapé balkarjára rejti a fejét. Szünet.

Kelemen a kisasszony által követve belép balról, balra öltözve, csak a frakk helyett házi kabát van rajta. Aktákat tart a kezében.

KELEMEN. Hát te még itt vagy? Azt hittem, már rég öltözködöl.

VILMA *felriad.* Nem... nagyot aludtam.

KISASSZONY *kimegy az előszobába.* A szakácsnét beküldöm a hálószobába.

KELEMEN. Jó volt?

VILMA. Jó.

KELEMEN. Én már nekiöltöztem a milliónak... *lerakja az aktákat az íróasztalra...* most egyszerre lámpalázam lett... kezdek félni attól az attasétól...

VILMA. Kitől?

KELEMEN. Az attasétól. Az ember sohse tudhatja... Vidám ember? Komoly ember? Jó ember? Rossz ember? Minden tőle függ. Légy te is kedves hozzá.

VILMA. Jó! Igen.

KELEMEN. Na menj, fiam. *Szobalány belép.*

HARMADIK FELVONÁS.

SZOBALÁNY. Nagyságos úr kérem...
Névjegyet tart. ... ez az úr van itt...

KELEMEN. Egy úr? Ilyenkor? Mondta,
hogy itthon vagyok?

SZOBALÁNY. Én mondtam, hogy este
nem tetszik senkit fogadni, de ő bocsá-
natot kért, hogy sürgős... és hogy mond-
jam, hogy Leviczky úrtól jön, Temes-
várról.

KELEMEN. Leviczkytól? Az más. *Elveszi
a névjegyet. Megnézi. Hallgat.*

VILMA. Ki az?

KELEMEN. *Odaadja a névjegyet. Vár, míg
Vilma megnézi.* Szabó György.

VILMA. Leviczkytól?

KELEMEN. Úgylátszik.

VILMA. Én megyek, várj... *Indul.*

KELEMEN. *Vigan.* Miért? Most meg fo-
gom neked mutatni, hogy teljesen ki-
gyógyultam. Maradj itt. Fogadd te is.

VILMA. Nem. Nem vagyok rá kíváncsi.
Az ajtónál.

KELEMEN. Nem... most meg kell ten-
ned nekem azt a szívességet, hogy itt

maradsz . . . vagy később bejössz . . .
vizsgázni akarok . . . meg akarom mu-
tatni . . .

VILMA. Milyen gyerek vagy . . .

KELEMEN. Bejössz ?

VILMA. Ha akarod ?

KELEMEN. Be foglak hívni. Jó ?

VILMA. Nem bánom.

KELEMEN *Szobalányhoz.* Bocsássa be.

VILMA *El, balra. Szünet.*

SZABÓ *belép.* Jó estét kívánok.

KELEMEN. Jó estét. Doktor Kelemen . . .

SZABÓ. Szabó vagyok . . . ezer bocsánatot,
ügyvéd úr, hogy késő este zavarom . . .
tulajdonképp csak holnap délelőtt akar-
tam eljönni bemutatkozni . . . megtehet-
tem volna a hotelben is, ahol együtt
vacsoráztunk, de ott nem tartottam il-
lendőnek zavarni . . . mikor vacsora után
fölmentem a szobámba, ott találtam ezt
a dringend táviratot, amit a főnököm
küldött Temesvárról . . . *táviratot vesz elő.*

KELEMEN. A főnöke ?

SZABÓ. Dr. Leviczky Károly.

HARMADIK FELVONÁS

KELEMEN *átveszi a sürgönyt.* Önnek dr. Leviczky a főnöke?

SZABÓ. Három hónap óta... én vezetem az irodáját. Két évig Aradon voltam és most.. hazamentem...

KELEMEN *Olvas...* «Azonnal felkeresse Kelement értesítse torbágyhalmi kaszáló értéke tévesen fölvéve attasénak kaszáló nem említendő, még estély előtt jelentkezék, választ telefonáljon.

SZABÓ. A principálisom úgy gondolta, hogy...

KELEMEN. Hogy ezt tudjam, mielőtt még az attasénál lépéseket teszek... Köszönöm... *Benéz a táviratba...* «bővebbet levélben.»

SZABÓ. Azt hiszem ebben a levélben benne lesz az információ is, amit Rákay képviselő úr adott a keresztszegi komplexumról.

KELEMEN. Ön, úgy-e... temesvári...

SZABÓ. Az vagyok.

KELEMEN. Hogy... nem ismertem...

SZABÓ. Most... hét évig nem voltam

otthon... Párisban éltem... aztán...
Balassagyarmaton voltam... és három
évig Aradon...

KELEMEN. De persze... a szülőváros...

SZABÓ. Hát igen... a szülőváros.

KELEMEN. Most ott is marad.

SZABÓ. Nem... most... Pesten maradok.

KELEMEN. Pesten? Hát az iroda?

SZABÓ *mosolyog*. Hát épen... ebben az
ügyben...

KELEMEN. Milyen ügyben?

SZABÓ. Ebben a bérleti... ügyben...
Ezt is a levélben írta meg a principá-
lis... hogy engem bizott meg.. én le-
gyek az, aki az ügyvéd úr irodájában...
Leviczkyt képviselni fogom... ő úgy
gondolta, hogy amíg ez a közös üzlet
végleg lebonyolítva nincsen... és hát ez
legalább egy fél esztendő... addig én...
hát itt dolgoznám ügyvéd úrnál...

KELEMEN. Itt, nálam?

SZABÓ. Az irodában... ez az egész do-
log az én resszortom, és ha akad itt egy
iróasztal...

HARMADIK FELVONÁS.

KELEMEN. Százkilencvenhét-huszonhat
SZABÓ Száz . . . kilencvenhét ?

VILMA *az íróasztalon felírja.* Majd felírom.
197—26. *Átadja.*

SZABÓ. Köszönöm szépen. *El. Szünet.*

VILMA. Hogyan ? Hogy hat hónapig . . .
miért ?

KELEMEN. Mint a Leviczky megbizottja.

VILMA. És miért hat hónapig ?

KELEMEN. Amíg a bérleti história lebonyolódik. *Tettetett vigsággal.* Hát ha valamiből, fiam . . . ebből láthatod, hogy nem félek tőle. Itt lesz egész nap és este . . . színházba fogjuk vinni.

VILMA. Arra semmi szükség sincs. *Kopogtatás.*

KELEMEN. Szabad !

SZABÓ *belép.* Följegyezte a számot . . .
Öt perc múlva megkapom Temesvárt.

KELEMEN. Tessék helyet foglalni addig.
Csönget.

SZABÓ. Köszönöm . . . de igazán nem szeretném . . .

KELEMEN. Mit ?

SZABÓ. Zavarni...

KELEMEN. Ugyan kérem, bennünket nem zavar. A *belépő szobalányhoz*. A konyakot hozza be.

SZOBALÁNY. Igenis. *El. A következőben behozza és leteszi a konyakot kis poharakkal.*

KELEMEN. Cigarettdát?

SZABÓ. Köszönöm. *Elhárítja.*

KELEMEN. Na!

SZABÓ. Ha önagysága...

VILMA. Csak tessék bátran.

SZABÓ. Köszönöm. *Rágyújt. A konyak már benn van.*

KELEMEN. Tölts fiacskám konyakot a doktor úrnak.

VILMA. Ügyvéd, ügyvéd. *Tölt.*

SZABÓ. Fájdalom, még csak doktor.

KELEMEN. Isten éltesse. *Koccintanak.*
Te nem iszol, fiam?

VILMA. Én is? Jó! *Tölt, koccintanak, mindhárman isznak. Szünet.*

KELEMEN. Mért nem ült hozzánk a vendéglőben?

HARMADIK FELVONÁS.

KELEMEN. Hogyne, hogyne. *Kis szünet.*

SZABÓ. Hogy neki is könnyebbség és ...
ügyvéd úrnak is ...

KELEMEN. Hogyne. *Kis szünet.*

SZABÓ. És ha meg méltóztatik engedni, ... hogy most innen... az irodából telefonáljak neki... innen lehet interurbán ...

KELEMEN. Kérem. Hogyne. *Csönget.*

SZABÓ. Bocsásson meg, hogy ilyen szokatlan időben ... de ...

KELEMEN. Kérem. *A belépő szobalányhoz.*
...Az irodai telefont mutassa meg az ügyvéd úrnak ...

SZABÓ. Még nem ügyvéd ... fájdalom ... csak doktor.

KELEMEN. A doktor úrnak. *Szabó a csaléddel el.*

KELEMEN *a bal ajtót kinyitja.* Vilma ...
Hogyan ... te nem öltözködöl, fiam?

VILMA *belép.* Édesem ... azt mondtad, be kell jönnöm ... addig nem kezdhetek öltözni ... és ha meg nem jövök be, még azt mondod ... hol van az az ur?

A FARKAS.

KELEMEN. A telefonnál.

VILMA ... még azt mondod, hogy talán zseniroz a vele való találkozás... hát... Hova telefonál innen?

KELEMEN. Temesvárra, Leviczkynek.

VILMA. Leviczkynek?

KELEMEN. Dr. Szabó úr három hónap óta Leviczkynek az irodavezetője..

Vilma az íróasztalhoz ül.

VILMA. És mit keres Pesten?

KELEMEN. Nem tudom, édesem, ugyanazzal a hidegvérrel fogod-e fogadni ezt a hírt, mint én, de... ez az úr... most... épen ebben a minőségében... hat hónapig itt fog dolgozni... az én irodámban.

VILMA. Hat hónapig?

KELEMEN. Igen. *Kopogtatás*

KELEMEN. Szabad.

SZABÓ *belép.* Bocsánat... a telefonszámot... *Meglátja Vilmát.* Kezét csókolom.

VILMA. Jó estét, Szabó.

SZABÓ *zavarban.* Bocsánat... nagyságos asszonyom... a központ az önök telefonszámá ...

HARMADIK FELVONÁS.

SZABÓ. Igen. Féligmeddig a bérlet eszméje is . . .

VILMA. Öntől van ?

SZABÓ. Nahát, nem egészen.

VILMA. Igen.

SZABÓ. Igen. *Szünet.*

VILMA. Állandóan . . . Temesvártt ?

SZABÓ. Igen.

VILMA. Hát . . . most . . . Pesten.

SZABÓ. Most Pesten.

VILMA. És aztán ?

SZABÓ. Aztán megint . . . Temesvártt
Szünet.

VILMA. Állandóan.

SZABÓ. Állandóan. Azelőtt Aradon
voltam.

VILMA. Igen ?

SZABÓ. Igen. *Szünet.*

VILMA. Állandóan ?

SZABÓ. Állandóan. Még azelőtt . . . Balassagyarmaton.

VILMA. Ah, Balassagyarmaton.

SZABÓ. De nem állandóan.

VILMA. Csak rövidebb ideig. — Igen. —
Nagyon szép város.

SZABÓ. Volt már ott?

VILMA. Nem.

SZABÓ. Mert nagyon csúnya város.

VILMA. Igen . . . hallottam . . . hogy nagyon csúnya város.

SZABÓ. Nagyon szép város.

VILMA. Igen.

SZABÓ. Még azelőtt . . . Párisban voltam. De onnan hazajöttem, sorozásra. Aztán már . . . itt maradtam.

VILMA. Hol . . . milyen katona volt?

SZABÓ. Untauglich.

VILMA. Nem is volt katona? *Csudálkozva.*

SZABÓ. Nem.

VILMA. Nem is volt katona? *Mint fent.*

SZABÓ. Nem. Tetszik . . . csodálkozni ezen . . .

VILMA. Nem . . . csak . . .

SZABÓ. Az így nem látszik. *A lábát mutatja.* Hál istennek . . . nagyon szerényen, halkán. Lúdtalp.

SZABÓ. Gondoltam . . . csak majd holnap délelőtt . . .

VILMA *udvariasan, műmosollyal.* Hát én akkor . . . bocsánatot kérek . . . de öltözöm kell . . .

Szabó feláll.

KELEMEN *feláll.* Nem édesem, még nem kell öltözöd . . . háromnegyed tíz . ráérsz tizenegykor is . . .

VILMA. Gondolod ?

KELEMEN. Bőven ! *Vilma visszaül. Kínos szünet.*

VILMA. Sokat jár Pesten ?

SZABÓ. Nagyon ritkán . . . néha . . .

KELEMEN. Szereti a színházat ?

SZABÓ. Oh, igen.

KELEMEN. Majd eljön egypárszor velünk. Úgy-e Vilma ?

VILMA. Hogyne.

SZABÓ. Igazán, nagyon köszönöm.

KELEMEN *fölkel.* Most pedig maga fog megbocsátani nekem, de majd a feleségem mulattatja, amíg Temesvár jelentkezik, nekem utána kell néznem ennek a

torbágyhalmi kaszálónak az irodában...

Indul.

VILMA. De hiszen, fiam...

KELEMEN. Tessék?

VILMA. Arra... ráérsz holnap is...

KELEMEN. Nem, édesem... csak maradj szépen itt... mi azt tudjuk Szabó kollegával, hogy ezt nekem még ma meg kell néznem... úgy-e kollega?

SZABÓ. Hát... azt hiszem...

KELEMEN. E miatt jött ide ilyen későn.

SZABÓ *ijedten*. Én igazán bocsánatot...

KELEMEN *tenyomja*. Üljön le és ne kérjen annyi bocsánatot... *Megy kifelé...* Mulattasd egy kicsit Szabó urat. *El. Szünet.*

VILMA. Doktor úr... most a Leviczky rodát vezeti?

SZABÓ. Igen. *Szünet.*

VILMA. Hallom... bizonyos időt nálunk... szándékozik...

SZABÓ. Igen. Az egész tervezetet én...

VILMA. On csinálta?

fösteni nem tudok... szobrászolni..
vagy hogy mondják azt ?

VILMA. Mintázni.

SZABÓ. Azt se tudok, a zenéhez meg
annyi fülem sincs, mint... mint egy sé-
tabotnak.

VILMA. Nem... énekelt, soha ?

SZABÓ. Nem.

VILMA *álmodozva*. Nem énekelt... soha?

SZABÓ. Hát... ha muszáj volt... ide-
haza cigánnyal... de ki is szaladt min-
denki a kávéházból. *Nevet.*

VILMA. Pedig az szép...

SZABÓ. Szép... aki tud. *Szünet.*

VILMA. Még egy... konyakot ?

SZABÓ. Hát... ha megengedi... *Oda-
megy az üveghez.*... nagyságos asszony-
nak is...

VILMA. Nem, nem, köszönöm.

SZABÓ. Az én kedvemért...

VILMA. Nem, nem.

SZABÓ. Egy fél pohárral...

VILMA *mosolyogva*. ... Hát nem bá-
nom... de csak keveset...

SZABÓ. *Tölt. A tálcán oda akarja vinni Vil-
mának a két poharat, leejti. Hopp!*

VILMA. Nem baj.

SZABÓ *kétségbeesve. . . .* Igazán . . . ezer
bocsánat . . . nagyságos asszonyom . . .
igazán . . . kétségbe vagyok esve . . . *föl-
szedi.*

VILMA *nevetve.* Hagyja, nem baj. — Ma-
gából . . .

SZABÓ. Rossz pincér lettem volna.

VILMA. És . . . rossz inas.

SZABÓ. Tudja isten, tán . . . úrnak szü-
lettem . . .

VILMA. Ha magának . . . kellene úgy . . .
mint azok a . . . úgy egy egész tálcát . . .
ötven pohárral . . .

SZABÓ. Jól néznék ki! *Nevet.*

VILMA. Jól! *Nevet. Szünet.*

VILMA *mosolyogva, sóhajt.* Hjaja!

SZABÓ. Hjaja! *Szünet.*

VILMA. Azért ihatik.

SZABÓ. Nem, most megbüntetem ma-
gamat. Nem iszom.

VILMA. Szigorú.

VILMA. Nincs abba semmi.

SZABÓ. Persze, hogy nincs.

VILMA. Az én uram is . . . fizet . . . hadmentességi díjat.

SZABÓ. Szintén . . . *Lábat mutat.*

VILMA *röviden.* Nem. *Saját szemét mutatja.* Rövidlátó.

SZABÓ. Ah. Igen. Az is jó. Tulajdonképen nem is kellett volna hazajönnöm a sorozásra . . . soroztathattam volna magamat a párisi nagykövetségen is . . . a szerbek például mind a szerb nagykövetségen soroztatják magukat.

VILMA. A szerb nagykövetségen ?

SZABÓ. Igen. Ott van egy katonaorvos.

VILMA. Katonaorvos lehet . . . de nagykövet, az nincs.

SZABÓ. Nincs ?

VILMA. A szerbeknek nincsenek nagyköveteik . . . csak követeik . . .

SZABÓ. Hát követ. Tudom is én mijük van.

VILMA. Magából rossz diplomata lett volna.

SZABÓ. Az már bizonyos. De nem is magyar embernek való az a csúszás-másházás... hazudozás... Igaza van, csak követ.

VILMA. Pedig szép pálya... *Álmodozva.* Jaj, de szép pálya...

SZABÓ. Én nem szeretem. Azért is nem soroztattam magamat ott... nem szerettem őket. Mikor fölmentem az útlevelemet láttamoztatni... addig várattak, amíg olyan goromba nem lettem, hogy... kidobtak.

VILMA. Kidobták?

SZABÓ. Ki. Kidobtak a nagykövetségről.

VILMA. Hát ez... diplomáciai pályának... nem nagy karrier.

SZABÓ *szívből nevetve.* Nem.

VILMA *álmodozva.* Nem. *Szünet.*

VILMA. És... mit csinált Párisban?

SZABÓ. Azt, amit a többi magyar. Semmit. A művészek közt éltem... eleinte én is művész akartam lenni... de...

VILMA. De?

SZABÓ. Nincs tehetségem. Rajzolni,

HARMADIK FELVONÁS.

SZABÓ. Így... így dob ki...

VILMA. Nem, doktor úr. De... ügylatszük... az uram még nem volt elég bizalommal... magához... hogy megmondja...

SZABÓ. Mit?

VILMA. Hogy megmondja, ... hogy... talán közvetlenül, magának Leviczky úrnak akarja...

SZABÓ. Mit? Mit?

VILMA. ... megmondani... hogy... hogy ő... visszalép a bérlettől... az egész üzlettől... ezt már tegnap elhatározta...

SZABÓ. Visszalép?

VILMA. Nem... vesz részt benne. Talán titkolja ön előtt... az okát... *gyorsan*... de tegnap megcsinálta újból a számításokat egy barátjával és... nem jó. Nem jó. És olyan hírek jöttek... hogy az attasénak... már van egy jelöltje...

SZABÓ. De hát mért... mért mondja ezt... ön...?

VILMA. Mert... az uram nem mond-

hatja meg önnek... az okokat... ő...
ő...

SZABÓ. De hiszen... fel van öltözve...
és el akarnak menni a grófnéhoz...

VILMA. Azért... elmehetünk, anélkül,
hogy... de...

SZABÓ. A doktor úr kilép az üzletből?
Kelemen belép. Szünet.

KELEMEN. Temesvár jelentkezett.

VILMA. Igen.

SZABÓ. Önagysága...

VILMA *mesterséges egyszerűséggel*. ... ne
haragudj édesem, megmondtam Szabó
doktornak.

KELEMEN. Mit?

VILMA. Ne haragudjál... de ő gyerek-
kori pajtásom... én neki elárultam...
amit te... de ne haragudjál... csak hol-
nap akartál... Leviczkynek... hogy..
visszalépsz... az üzlettől.

KELEMEN. Vissza... visszalépek... az
üzlettől? *Nézi Szabót.*

VILMA. Megmondtam neki... hogy
visszalépsz.

HARMADIK FELVONÁS.

SZABÓ. Bizony. *Nagy szünet.*

SZABÓ. Temesvár nem jelentkezik. *Az ajtó felé nézett.*

VILMA. Nem.

SZABÓ. Temesvár nem jelentkezik. *Szomorúan.*

VILMA. Majd fog.

SZABÓ *szomorúan.* Temesvár nem jelentkezik. *Lehajtja a fejét.*

VILMA. Nem.

SZABÓ *őszintén.* Temesvár... nem mer jelentkezni.

VILMA. Kérem?

SZABÓ. Temesvár... nem tudja, hogy.. szabad-e még... jelentkeznie... már nagyon régen volt...

VILMA. Kérem... nem értem...

SZABÓ. Annak már hét... hét hosszú éve...

VILMA *feláll.* Talán jó volna megnézni, hogy...

SZABÓ. Nagyságos asszonyom... ha nem szabad...

VILMA *idegesen.* Mit nem szabad?

A FARKAS.

SZABÓ. Ha nem szabad... bocsásson meg... ha nem szabad emlékeztetnem... Szabó Gyurira...

VILMA. Szabad. De én...

SZABÓ. Nem emlékszik rá.

VILMA. Úgy van. És egyáltalán... kérem önt...

SZABÓ. Ne... ne legyen hozzám ilyen... szigorú... Hiszen most egy félévig... hat hosszú hónapig... és ha akarja, tovább is... ha akarja... hat évig... mindig...

VILMA. Kérem, doktor úr... legyen szíves...

SZABÓ. Vilma!

VILMA. Talán majd az uram... *indul*

SZABÓ. Nagyságos asszonyom...

VILMA. Az más.

SZABÓ. Hat hónapig fogok itt...

VILMA. Nem fog. *Szünet.*

SZABÓ. Tessék?

VILMA. Nem fog. Sem... hat hónapig... sem hat napig... legföljebb... hat percig...

HARMADIK FELVONÁS.

KELEMEN. Igen. *Elgondolkozva mondta.*
Azt mondtad neki, hogy...

VILMA. Megmondtam neki.

KELEMEN. *Elgondolkozva.* Megmondtad
neki.

VILMA. Hogy visszalépsz.

KELEMEN. Igen. Igen. Hát... hát
akkor...

SZABÓ. Akkor... *Indul...* most már ezt
a hirt is...

VILMA. Megtelefonálhatja neki.

KELEMEN *elgondolkozva.* Igen. *Rendesen.*
Igen. — Tessék...

SZOBALÁNY *belép.* A telefonhoz tessék...

SZABÓ. Most... mondjam meg...

VILMA. Bátran.

KELEMEN *mindent értve.* Most csak any-
nyit, hogy... visszalépek... a többit...

VILMA. Holnap levélben.

KELEMEN. Holnap, levélben. *Szoba-
lány el.*

SZABÓ *vállat von.* Kérem... én... iga-
zán...

KELEMEN. Hátha a feleségem már ki-

kottyantotta, nem bánom, jelentse be...
én majd irok neki...

SZABÓ. Kérem. *Kimegy. Szünet.*

KELEMEN *letérdel a nő elé.* Te drága...
okos...

VILMA. Kelj fel.

KELEMEN *fölkel.* És a millió?

VILMA. Ki vele, az ablakon...

KELEMEN. Édes... jó... okos... mit
adhatok neked? Mivel jutalmazhatlak
meg? Azzal, hogy semmit... semmit...
egy árva szót sem kérdezek.

VILMA. Ezt akartam mondani én is.
És legyünk komolyak és egyszerűek és
ne térdelj és ne rezegjen a hangod, mert
tudod, hogy semmi nem oly ellenszen-
ves előttem, mint ez a rossz romantika.
Nekem nem kell Szabó úr és nem kell
a millió és ne kérdezz semmit és eddig
is megéltünk és ezentúl is meg fogunk élni.

KELEMEN. Talán...

VILMA. Nem kérdezel semmit. Milyen
szép az tőled.

KELEMEN. De...

HARMADIK FELVONÁS.

VILMA. Milyen nobilis !

KELEMEN, Csak...

VILMA. Milyen férfias, elegáns dolog, hogy egy szót se kérdezel...

KELEMEN. Mert...

VILMA. Milyen okos, milyen fölényes ez tőled. Imádni foglak ezért a szép gondolatodért. Imponálsz nekem.

KELEMEN. ...Egy szót sem.

VILMA. Ez... ez beszéd. Hogy megváltoztál! Imádlak!

KELEMEN. Hát legalább... egy csókkal... egy tiszta, hitvesi csókkal...

KISASSZONY *belép.* A szakácsné kéreti a nagyságos asszonyt... le akar számolni...

VILMA. Semmi pózra nincs szükség. A szakácsné le akar számolni, és... mire vár kisasszony?

KISASSZONY. A Janika... nem tud aludni és sír... hogy a papa jöjjön be mesélni neki... *El a gyerekszobába.*

KELEMEN. Jövök. Hát egy kézzszorítást, legalább...

VILMA. Semmi szentimentalizmus. *Kézimunkát vesz fel.* Nem történt semmi, nem volt ma este köztünk semmi... nem volt itt Szabó úr... nem megyünk az estélyre... *leül*... szépen itthon maradunk és én... tovább csinálom neked a takarót az írógépedre. *Hímez. A gyerekszoba ajtaját kinyitja a kisasszony.*

KELEMEN *telkesen.* És a Janika... ki fog jönni az ő édes... drága mamuskájához... és a szegény papájához... és hárman, együtt, a kis család...

VILMA *feláll, szigorúan:*... a kis család nem fog «megható csoportot képezni» — a boldog apa, a boldog anya és a hosszú hálóinges publi... nem fogunk élőképeket csinálni... kedves doktor úr, mert ez utálatos és affektált... és ön békében fogja hagyni a gyereket, mert még ahányszor kicipelték a meleg ágyból, mindig meghűtötte a kis hasát.

KELEMEN *benn a gyerekszobában.* Jó, engedelmesskedünk a mamának. Mért nem alszol?

HARMADIK FELVONÁS.

JANI. A farkassal álmodok.

KELEMEN. Álmodom.

JANI. Álmodom. Mert sohse mondja el a végit.

KELEMEN. Te csacsi kis fiú... Aludj szépen... a vége az, hogy jött a farkas, jött a farkas... *Kopogtatás.*

VILMA. Szabad.

SZABÓ *belép.* Telefonáltam... a princípális kétségbe van esve... *Vilma mellé megy.*

VILMA *varrva.* Majd megvigasztalódik.

SZABÓ. Akkor én...

VILMA *felneéz rá.*

SZABÓ. Akkor én... a... tiz óra ötven perces vonattal még... hazautazhatom Temesvárra... *Óráját nézi.*

VILMA. Egészen bátran.

SZABÓ. A doktor úrtól... elbúcsúznom...

VILMA. Majd átadom neki.

SZABÓ. Kérem. Hát akkor...

VILMA *hidegen, sürgetve a távozását.* Majd átadom neki.

SZABÓ *nekidurálva magát, keserűen.* Még

egy utolsó kérésem van magához az életben ... Vilma.

VILMA. És az ?

SZABÓ. Én ... hét évvel ezelőtt ... egy ... egy ... levelet írtam magának ... most elmegyek ... és ha ... valaha ... megnősülök ... nem akarom, hogy ... ne vegye rossz néven ... kérem, Vilma ... adja vissza a leveletem.

VILMA. Nincs nálam.

SZABÓ. Elégette ?

VILMA. Nem.

SZABÓ. Kidobta ?

VILMA. Nem.

SZABÓ. Hát ... hol van ?

VILMA. Magánál. Nézze meg ... ott, ott ... a jobb zsebét ... abban van ...

SZABÓ *a zsebébe nyúl, kiveszi.*

VILMA. Arra ... írtam az előbb a telefonszámot. 197—26.

SZABÓ *lesújtva 197—26. Forgatja a levelet. Kezét csókolom. A doktor úrnak ...*

VILMA. Isten áldja meg. Majd átadom.
Szabó el. Vilma varr.

HARMADIK FELVONÁS.

KELEMEN *benn a gyerekszobában...* jött a farkas, jött a farkas... és a szegény ember vett egy nagy botot meg egy puskát... és... elment a farkas, elszaladt a farkas... szaladt, szaladt, szaladt, elszaladt!... *Kijön és becsukja az ajtót...* Mond... kérlek... de őszintén...

VILMA. Milyen szép, milyen fenséges tőled... hogy egy árva szót se kérdezel, csak... leülsz az íróasztalodhoz... *Kelemen leül, Vilma ezt megvárja...* és dolgozol a perirataidon. Milyen egyszerű az egész.

KELEMEN. Legalább...

VILMA. És nem szépíted... nem cifrázod az életet... mert az élet nem szorul arra, hogy doktor Kelemenék szép szavakkal és élőképekkel felcifrázzák... mert az élet magától is szép, úgy, ahogy van.

KELEMEN *lebujik az írásai közé.*

SZOBALÁNY *megjelenik a bejárat-ajtónál.* Nagysága kérem... szegény szakácsné...

VILMA. Jövök, jövök. *Szobalány el. A küszöbön megjelenik lomposan, borzasan, kezében a háztartási könyvvel a szakácsné.*

10 / 74
A FARKAS.

SZAKÁCSNÉ. Nem akarok így bejönni, kérem...

VILMA *az ajtónál.* Jövök. Na lássuk. *A bejárat-ajtó nyitva marad, de Vilma eltűnik a szakácsnéval. Szünet.*

VILMA HANGJA. Husz fillér, mi ez?

SZAKÁCSNÉ HANGJA. Paraj.

VILMA HANGJA. Tizenhat fillér?

SZAKÁCSNÉ HANGJA. Rizskása.

VILMA. Mészáros... három korona hetven, káposzta negyven, fahéj nyolc, bors tizennégy, tejföl tizenkettő, turó tizenkettő... *Kelemen lehajtja fejét az íróasztalra, zsebkendőjét veszi és némán sír.*

VILMA HANGJA. ... zöldség tizenhat, petrezselyem tizenhat, vöröshagyma tizennyolc...

Függöny.

610094

Molnár, Ferenc
A farkas.

LaEur
M7276fark

**UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

